

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 15. februar 2023 blev i sag nr. 98360:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klage af 15/6 2022 har klagerens advokat bl.a. anført:

"1 PÅSTAND:

- 1) PFA (Selskabet) skal anerkende, at klageren fortsat er berettiget til invalidepension og præmiefritagelse under ovennævnte policenummer med virkning fra 1. april 2021, idet selskabet uberettiget stoppede udbetalingerne pr. 31. marts 2021.
Forfaldne og ikke betalte ydelser skal tillægges rente efter forsikringsaftalelovens § 24.
- 2) Selskabet skal betale klageren et efter Ankenævnet for Forsikring skøn fastsat bidrag til dækning af advokatomkostninger.

2 SAGSFREMSTILLING:

2.1 Introduktion – udbetaling og ophør af erstatning for tab af erhvervsevne Klageren, der er født [i 1970'erne] og således på nuværende tidspunkt er... år gammel, er omfattet af en pensionsforsikring med dækning af tab af erhvervsevne i PFA.

Klageren er uddannet ... per 1. februar 2012 og har arbejdet som ... indtil skadedatoen den 11. september 2018. Opdateret CV fremlægges som bilag 1. Klageren er født i [land] hvor hun boede og arbejdede indtil ..., hvor hun flyttede til Danmark ... Klageren har gået på sprogskole og bestod danskprøven allerede efter 2 år. Herefter var hun på jobkursus og i forskellige erhvervspraktik forløb, hvorefter hun uddannede sig til ... Allerede i ... blev klageren dansk statsborger.

Mens klageren var på arbejde den 11. september 2018, fik hun et ildebefindende med snurren i læberne og i højre ben. Der var mistanke om en hjerneblødning og klageren blev indlagt akut på [hospital], hvor mistanken om hjerneblødning dog blev afkræftet.

Klageren er siden blevet lægeligt udredt herunder hos [privathospital], Center for Funktionelle lidelser, Region ... og på PFAs foranledning hos speciallæge i Neurologi, ...

Klageren har fået stillet diagnoserne:

- Dissociativ bevægeforstyrrelse (DF444),
- Vedvarerende somatoform smertetilstand (DF 454),
- Funktionel Lidelse, multiorgan (DR 688A9A) og
- Fibromyalgi.

Den lægelige dokumentation vil blive nærmere gennemgået nedenfor i afsnit 3.

Klageren anmeldte sit krav på tab af erhvervsevne til PFA den 25. november 2018, bilag 2. På det tidspunkt var der endnu ikke stillet en klar diagnose. Klageren beskrev dengang sine symptomer som lammelser i højre ben og arm, der medførte nedsat kraft i arm og ben, samt stort smerteni-veau i musklerne, ligesom der var høj inflammation af kroppen.

PFA anerkendte ved brev af 21. maj 2019, bilag 3, at klagerens erhvervsevne var midlertidigt nedsat med mindst halvdelen, hvorefter klageren fik udbetalt tab af erhvervsevneerstatning fra 1. februar 2019. Sagen skulle genoptages 1. marts 2020.

I forbindelse med genoptagelsen af sagen udfyldte klageren et skema vedrørende 'Opfølgning på nedsat erhvervsevne' den 8. marts 2020, bilag 4. Klageren angav her som den primære sygdom, at der var svær grad af funktionslidelse og som den sekundære sygdom, Fibromyalgi.

PFA fulgte op på sagen igen i januar 2021 og som bilag 5 fremlægges skema 'Opfølgning på nedsat erhvervsevne' af 14. januar 2021. Klageren angav her som den primære sygdom 'Somatoforme tilstande' og som den sekundære sygdom 'Fibromyalgi'.

Herefter meddelte PFA ved brev af 8. marts 2021, bilag 6, at selskabet vurderede, at klagerens erhvervsevne ikke længere var nedsat i en sådan grad, at hun var berettiget til tab af erhvervsevne og indbetalingssikring.

Selskabet forklarede, at vurderingen var foretaget ud fra en vurdering af erhvervsevnen i forhold til ethvert erhverv og ikke kun erhvervet som ... Selskabet refererede til de stillede diagnoser, herunder dissociativ bevægeforstyrrelse, somatoform smertetilstand og det forhold, at en test i januar 2020 havde indikeret, at klageren havde kognitive vanskeligheder.

Dernæst henviste selskabet til, at klageren havde oplyst, at hun kunne gå 3-4 km i roligt tempo, at hun klarede personlig hygiejne, lettere rengøring, madlavning og læste bøger samt deltog i aktiviteter, blot der ikke var for mange mennesker.

På den baggrund vurderede selskabet, at klageren kunne varetage et arbejde på mere end ½ tid, såfremt der var tale om et arbejde med skånehensyn i form af enkelte ikke komplicerede arbejdsopgaver med tidspres, ingen stress eller væsentligt ansvar.

Klageren klagede over selskabets afgørelse, men selskabet fastholdt ved brev af 6. april 2021, bilag 7, afgørelsen. Selskabet lagde blandt andet vægt på, at *'Du har en lang række diagnoser indenfor det overordnede område Funktionelle Lidelser. Funktionelle tilstande forstås lægeligt ud fra en*

multifaktoriel sygdomsopfattelse, herunder social sygdomsmodel hvor både biologiske, psykiske og sociokulturelle årsager til sygdommen indgår.

Dine kognitive vanskeligheder indikerer ved MOCA test den 2. januar 2021, at det kan skyldes at dit modersmål er ... og du er tosproget. Dette er en sociokulturel årsag der blandt andet ikke indgår i vurderingen af din erhvervsevne hos PFA.'

Klageren fastholdt sin ret til erstatning for tab af erhvervsevne ved klage af 22. juli 2021, bilag 9.

Som led i en revurdering af sagen iværksatte selskabet indsamling af oplysninger om klageren, og iværksatte herefter personobservation af klageren. Selskabet indhentede dog tillige en speciallægeerklæring, som omtalt ovenfor, for speciallæge i neurologi ... der afgav erklæring den 30. december 2021.

Ved brev af 21. februar 2022, bilag 10, fra selskabets advokat, meddelte selskabet, at man fastholdt indstillingen af udbetalingerne af erhvervsevnetabsydelse samt retten til præmiefritagelse.

Som bilag 11, 12 og 13 fremlægges henholdsvis internetundersøgelse af 29. september 2020 og 27. juli 2021, der viser opslag fra Facebook og observationsrapport vedrørende diverse personobservationer foretaget i december 2021, samt USB-stik med de videooptagelser der ligger til grund for observationsrapporten (fremsendes særskilt til Ankenævnet for Forsikring).

Ankenævnet for Forsikring anmodes om at gennemse alle videooptagelser.

Indsamling af oplysninger og observationsrapporten vil blive nærmere gennemgået nedenfor i afsnit 6, Resultatet af personobservationen.

Selskabets advokat har konkluderende anført, at det var selskabets opfattelse, at klagerens aktivitetsniveau er langt højere og funktionsevnen langt bedre, end det klageren har oplyst til selskabet. I tilknytning hertil har selskabet anført, jf. bilag 9, side 9, at *'Der er intet i de af PFA foretagne observationer, som tyder på, at De skulle have de anførte funktionsbegrænsninger i Deres hverdag med den virkning, at Deres erhvervsevne skulle være reduceret med mindst halvdelen, som der kræves efter forsikringsbetingelserne.*

På baggrund af ovennævnte observationer og især sammenholdt med det lægelige materiale i sagen er det min og PFA's opfattelse, at Deres erhvervsevne fortsat ikke er nedsat i dækningsberettiget

grad, men at De med rette tiltag og eventuelle psykiske skånehensyn, f.eks. i form af enkle og ukomplicerede arbejdsopgaver, uden tidspres eller væsentligt ansvar samt mulighed for vekslende arbejdsstillinger og ekstra hvilepauser, vil være i stand til at arbejde mere end halv tid inden for et relevant erhverv. PFA har i den forbindelse bemærket, at De på intet tidspunkt er blevet arbejdsprøvet, hvor eventuelle skånebehov som disse tilgodeses.'

Det er klagerens opfattelse, at selskabet uberettiget har tilsidesat de lægelige oplysninger og vurderinger i sagen, at selskabet uberettiget har tilsidesat jobcenterets vurdering i sagen og klagerens

egne beskrivelser af sin funktionsevne samt, at selskabet uberettiget har iværksat personobservation og i øvrigt ikke har afvejet og vægtet de derved indhentede oplysninger på en neutral og loyal måde.

Klageren vil ved en gennemgang af de lægelige oplysninger, oplysningerne fra jobcenteret og observationsrapporten dokumentere klagerens synspunkter.

3 LÆGELIGE OPLYSNINGER

Ved lægeattest af 3. december 2018, indhentet til brug for klagerens ansøgning og udbetaling af præmiefritagelse ved tab af erhvervsevne, er det blandt andet anført, at klageren havde *'Problemer med instrumenthåndtering. Problemer med længerevarende statisk stilling, herunder bilkørsel. Nedsat gangfunktion.'*

Endvidere er det anført, at klageren fortsat var under udredning. Der var en mulig neurologisk lidelse og/eller en mulig funktionel lidelse.

Klageren modtog sygedagpenge indtil udgangen af marts 2019 og var tilknyttet Jobcenter ... Klageren var via jobcenteret blevet tilknyttet klinik for Liason psykiatri i

Herfra fremlægges som bilag 14 statusattest af 18. februar 2019. Det fremgår heraf blandt andet, at klageren er en (på daværende tidspunkt) *'...-årig kvinde med ... baggrund. Har livet igennem lidt af migræne, hovedpine og sart mave. Er sufficient udredt for apopleksi, har dissociativ bevægeforstyrrelse med nedsat kraft i højresidige ekstremiteter og tilsvarende kognitive deficits, særdeles trættbar. Har nu kontinuerligt kraftnedsættelse i højre side, graden af kraftnedsættelse ændres fra dag til dag, men er kontinuerligt til stede.*

Har muligvis også somatoform smertetilstand, muskelsmerter VAS 5-6, øges til 9-10 ved anstrengelse samt kognitive problemer, træthed, udmattelse. Er ikke udredt ved reumatolog, egen læge må tage stilling til om pt. skal udredes ved reumatolog pga. smerter.'

Vedrørende prognosen er det anført, at *'[klageren] vil kunne få det bedre subjektivt. Hvor meget aktuelle funktionsniveau kan øges, er endnu uvist. [Klageren] er særdeles hårdt ramt, idet hun udover en dissociativ kraftnedsættelse også har en generaliseret smertetilstand. Det er for tidligt at udtale sig om det fremtidige funktionsniveau. Aktuelt er [klageren] uarbejdsdygtig i et hvert erhverv. Arbejde aktuelt vil forværre [klagerens] tilstand. Bør have ro mhp genoptræning og behandling.'*

Vedrørende den kroniske tilstand er det anført, at *'Prognosen hvad angår den funktionelle kraftnedsættelse er god. [Klageren] vil formentlig kunne genvinde funktionen i højre side, men vil altid have tilbøjelighed til at få tilbagefald ved belastninger. Overordnet vurderer jeg, at [klageren] fremover aldrig kommer til at arbejde på ordinære vilkår, da belastninger vil medføre tilbagefald.*

Prognosen hvad angår smerter er dårligere, men vi har til gode at vurdere effekt af medicin. Pt. med disse smerter har ofte også smerter mange år frem. Hvis medicinen virker, er prognosen god, men jeg vurderer fortsat, at [klageren] heller ikke kommer til at arbejde på ordinære vilkår hvad angår smerter.'

Til ovenstående bilag hører et telefonnotat af 26. februar 2019 hvor det er noteret, at *'Pt ringer for at spørge til sin arbejdsevne nu og på sigt, dette af hensyn til forsikring. Pt,s arbejdsevne er*

fuldstændig ophævet aktuelt pga funktionel lammelse og pga generaliserede smerter. Pt vil aldrig kunne arbejde på ordinære vilkår. Min vurdering er at pt på sigt måske vil kunne arbejde ganske få timer om ugen svarende til flex. Jeg forestiller mig ikke at pt på noget tidspunkt kan komme over 12-14 timer om ugen på sigt'

I tilknytning hertil bemærkes det, at det i statusattesten af 18. februar 2020, bilag 13, er konkluderet, at *'[klageren] vil ikke kunne genoptage ordinær erhvervsmæssig beskæftigelse indenfor en kortere periode, og det er ligeledes tvivlsomt om hun nogensinde kommer til at arbejde på ordinære vilkår.'*

Som bilag 15 fremlægges generel helbredsattest fra læge ... af 19. marts 2019, der i det store og hele bekræfter det ovenfor citerede. Det er blandt andet anført, at *'[klageren] har en del smerter i højre arm og ben, specielt omkring højre albue aktuelt.'*

Endvidere fremgår det, at der var henvist til en reumatolog med henblik på udredning for fibromyalgi.

Som bilag 16 fremlægges journalnotater fra [privathospital], fra reumatolog Det fremgår blandt andet heraf, at klageren havde smerter i lænden og i begge balderegioner og i ben, og at smerterne strålede ned i begge ben samt, at de var konstante og forværredes ved belastning. Endvidere er det anført, at klageren havde svært ved at sove om natten, og at der var borende og jagende smerter. Der var endvidere udtalt træthed og koncentrationsbesvær.

Ved objektive undersøgelser var det ømhed stort set over det hele. Speciallægen vurderede, at der var behov for yderligere afklaring og indhentede blandt andet blodprøver. Herefter konkluderede

speciallægen den 1. maj 2019: *'Samlet set og med det objektive fund, må man konkludere at der er tale om en kronisk smertesyndrom/fibromyalgi. Diagnosen stilles primært på baggrund af symptomer/anamnese samt negative paraklinik.'*

Klageren blev fra 1. april 2019, hvor hendes ret til sygedagpenge ophørte, tilbudt et jobafklaringsforløb af ... Kommune. Forløbet skulle strækkes over 2 år.

Som et led heri blev klageren udredt via forskellige test.

Som bilag 17 fremlægges CSU forløb, epikrise ved neurofaglig konsulent, ...

I januar 2020 gennemgik klageren således forskellige test.

Testen bestod af i alt 4 test:

- 1) En MFI-20 test, bestående af et spørgeskema om oplevet træthed.
- 2) En MOCA test, der er en screening af kognitive færdigheder
- 3) En Rivermead test, der er en funktionel test af hukommelsen
- 4) En Brief-V test, der er en selvevaluering af færdigheder og adfærd.

Konklusionen for testen vedrørende oplevet træthed viste en score på 18 ud af 20 mulige point, hvor en score over 12 anses for at have en invaliderende betydning for hverdagslivet. Det er for testresultatet noteret, at der var en stor grad af mental og fysisk træthed, mange smerter og en

konstant svimmelhed, hvilket trækker mange ressourcer og er medvirkende til, at trætheden bliver så massiv.

For den kognitive screening opnåede klageren en score på 18 ud af 30 mulige, hvilket indikerer moderate kognitive vanskeligheder men det er noteret, at flere fejl kan skyldes, at klagerens modersmål er ... og at testresultatet derfor ikke er validt.

Det er videre noteret, at klageren ikke virker sprogligt hæmmet, men at hun beskriver, at hun oftere end før må lede efter ordene eller helt glemmer dem, hvilket er særligt udtalt, hvis hun skal finde ord på kommando.

Hvad angår hukommelsestesten opnåede klageren en score på 20 ud af 24 mulige point, hvilket indikerede lettere nedsat hukommelse.

Hvad angår selvevalueringen, der også inkluderede en evaluering fra klagerens ægtefælle, vurderede klageren selv, at hun havde udtalte vanskeligheder på området; arbejdshukommelse.

Ægtefællen vurderede 2 af testområderne, impulshæmning og opgavemonitorering for værende mere påvirket end hvad klageren selv vurderede.

Den overordnede konklusion for udredningen fremgår af bilagets side 1 nederst, hvor det er anført, at *'Testbilledet som fremkommer på baggrund af spørgeskema om træthed og adfærd samt kognition, samt kognitiv screening og test af hukommelse understøtter [klagerens] beskrivelse. Det kognitive niveau synes dog i nogen grad påvirket af hendes sproglige baggrund, hvorved især den kognitive screening ikke giver et retvisende billede, men umiddelbart fremstiller hendes dårligere end det indtryk hun efterlader i samtale. Hun har dog problemer med hukommelses-spændvidden, som får betydning for hukommelse og overblik. [Klageren] er meget ivrig efter at få redskaber til at håndtere træthed, koncentrationsbesvær, smerter og svimmelheden bedre. Det vurderes at kognitiv rehabiliteringskursus i nogen grad kan støtte hende heri, og hun tilbydes derfor et forløb.'*

Som bilag 18 fremlægges statusattest af 12. oktober 2020 fra klinik for Liasopsykiatri, ... Der henvises i attestens indledningsvist til den som bilag 13 fremlagte attest fra 18. februar 2019 med den bemærkning, at der siden er udviklet sumatorform smertetilstand. Diagnoserne er nu:

'Dissociativ bevægeforstyrrelse (DF444), AZAC3

Somatoform smertetilstand (fibromyalgi)

Funktionel lidelse, multiorgan DR688A9A'

Videre er det i attesten fra oktober 2020 anført for *'Forhold af betydning for [klagerens] funktionsevne, herunder skånehensyn og afklaringsforløb: Der er ingen forventning om bedring af funktionsniveau set i forhold til forløbets længde og udbytte. Fokus er lige nu på bedring af livskvalitet i hverdagen. Her arbejdes på at [klageren] kan overskue en hel dag uden tab af fokus, forværring af gyngende fornemmelse og smerter, samt mindske udmattelse, efter blot almene hverdagsopgaver såsom indkøb og madlavning. Forklaring på det aftagende funktionsniveau er, at [klageren] ud over en dissociativ kraftnedsættelse nu også har en funktionel smertetilstand. Dvs. en meget alvorlig funktionel tilstand med symptomer fra flere organsystemer. Hvis der alligevel skal igangsættes praktikforløb er følgende skånehensyn AFGØRENDE for at mindske forværring af [klagerens] helbredsmæssige tilstand:*

- ingen deadlines

- ingen ydre krav
- ingen ansvar i opgaveløsning
- Intet pres fra omgivelserne
- ingen direkte arbejde med kundekontakt
- Simple og ikke krævende arbejdsopgaver'

Det er AFGØRENDE at arbejdsgiver stopper praktik med omgående virkning, hvis [klageren] viser tegn til forværring i tilstanden. Hertil skal [klageren] adspørges, da hun har tendens til at forsøge og skjule forværring, idet hun er meget pligtopfyldende. Derudover er det yderst vigtigt at der bliver indlagt faste pauser, da [klageren] har svært ved at overholde at tage pause eller behov. Dette fordi hun ikke er i stand til at sætte egne behov før andre i et arbejdsforhold, hvor hun søger at være pligtopfyldende og yde sit bedste.'

... Kommune indhentede en lægeattest til brug for rehabiliteringsteamet. Attesten fremlægges som bilag 19. Der er tale om en attest udført af egen praktiserende læge. Det fremgår blandt andet heraf: *'Kan gå 2-3 km i roligt temp på en god dag. Får hurtigt ondt i hele kroppen, inkl arme, kan ikke lave noget fysisk. Psykisk bliver presset ved det mindste også selvom det ikke er rationelt, svært ved at finde tilbage men bliver mere og mere presset. Hvis hun først er lidt presset, kan hun ikke genoptage det hun laver og skal slappe af. Kan ikke klare at kører med offentlige transportmidler, skal trænes op til dette. Nu meget svært at huske, kan ikke ny-indlære Har øget generel træthed. Har afsluttet [uddannelse]. Har været dygtig i skole,'*

Lægen har under punkt 2.4 endvidere kommenteret, at 'Hun er realistisk med at hun ikke kan arbejde 10 timer om ugen men nærmere 2x2 timer om ugen. Liason har skrevet af hun bliver meget stresset af afprøvninger og at skulle møde op selv 2 timer ad gangen.'

Klinik for Liasonpsykiatri udarbejdede den 27. april 2021 en statusattest til ... Kommune, der fremlægges som bilag 20. Det fremgår blandt andet heraf vedrørende forlængelse af behandlingsforløbet og begrundelse herfor, at *'[klagerens] behandlingsforløb hos psykomotorisk terapeut i klinikken er blevet forlænget med 12 sessioner og [klageren] har nu modtaget 23 behandlingsgange. Behandlingsforløbet forlænges ved forsat udvikling i tilstanden. Forløbet blev forlænget grundet en lille udvikling af tilstand til forbedring af livskvaliteten i hverdagen. Det har ikke været muligt at udvikle på funktionsniveauet og det forventes ikke længere at være muligt eller realistisk som udviklingsmål. Behandlingsforløbet har forsat haft fokus på at øge forståelsen for krop-psyke sammenhængen. samt arbejde med integrering af kropsbevidsthed i forhold til optimal energiforvaltning ved boom/bust adfærd og intensiveret smertepåvirkning, samt lære at mestre lav stresstærskel i forhold til hurtig forværring i symptomer ved let anstrengelse - både fysisk og mentalt. [Klageren] har udviklet bedre forståelse af årsagsmekanismer og sammenhænge til symptomforværring. Det betyder at [klageren] i de tilfælde hvor hun kan forudse belastning, nu kan finde ud af at planlægge, sådan at hun får færre symptomer efterfølgende. Dog har hun stadig markant symptom-billede selv ved øget selvregulering. [Klagerens] største udfordring er stadigvæk at hendes symptomer trigges meget let.*

Derfor er der i løbet af en dag stadig mange uforudsigelige situationer der kan stresse [klageren] i en grad. hvor hun mister evnen til at holde fokus, omgivelserne omkring hende gynger, hun oplever kraftnedsættelse i højre ben og hun bliver udmattet. Denne tilstand har ikke ændret sig markant, selvom [klageren] er blevet mere bevidst om den og har fokus på ikke at overskride egne

grænser. Dertil oplever [klageren] i perioder forværring af smertetilstand særligt i benene, ved f.eks. lette gåture.

Der har under forløbet tegnet sig et tydeligt billede af hvordan ydre stressfaktorer spiller en væsentlig rolle i forbindelse med det overordnede symptombillede. Eksempelvis forløbet med jobcenteret, som i uger med planlagte samtaler omkring hendes sag, kan skrue op for symptombilledet, til trods for at [klageren] forsøger at bruge ny erhvervede redskaber til symptomhåndtering og lindring. Ved stressbelastning svækkes [klageren] kognitivt i markant grad og har meget svært ved at bruge nye mestringsstrategier'

For så vidt angår tilbagevenden til arbejdsmarkedet er det anført, at: *'Da der siden seneste indhentning af statusattest i 2020 ikke er sket væsentlig forandring eller bedring af [klagerens] tilstand, vurderes det ikke længere muligt at [klageren] kan vende tilbage til arbejdsmarkedet, hverken i det erhverv hun kommer fra eller i ethvert andet erhverv.'*

Som bilag 21 fremlægges et notat fra 12. juli 2021 hvor en medarbejder ved jobcenteret, ... , har noteret en henvendelse fra [klinik]: *[klinik] frygter en forværring af [klageren]'s helbred, da hun er i alarmberedskab og har en meget lav stress terskel. Der skal ikke så meget til for at forværre [klageren]'s tilstand. Selv psykorotorisk terapeut, ... oplyser, at det er en forværring som de ikke har set før og hvilket også kommer bag på dem, at [klagerens] forværring er i så voldsom omfang.'*

Som bilag 22 fremlægges en statusattest fra Center for Funktionelle Lidelser, hvori det blandt andet er anført: *'Grundet det markante tilbagefald i tilstanden kan det på nuværende tidspunkt ikke vurderes hvorvidt [klageren] kan komme tilbage på niveau fra før tilbagefaldet. Under alle omstændigheder anses [klagerens] arbejdsevne og funktionsniveau for fuldt ophørt. Hun vil efter denne forlængelse afsluttes til en mindre forbedring af livskvalitet i hverdagen, om muligt.'*

Endvidere er det anført, at *'Efter afsluttet forløb her i Center for Funktionelle Lidelser, anses alle behandlingsmuligheder for værende udtømte.'*

Derefter er det vedrørende afklaring af arbejdsevne blandt andet anført, at *'Dertil frarådes det på det kraftigste at man forsøger at afklare arbejdsevne ved iværksættelse af praktikforløb eller andre beskæftigelsesrettede aktiviteter.'*

I tilslutning hertil skal det bemærkes, at ... Kommune, Jobcenteret, i oktober 2021 besluttede at iværksætte endnu et jobafklaringsforløb/et ny ressourceforløb, hvilket klageren har klaget over. Dette gennemgås nærmere nedenfor i afsnit 4.

Hvad angår det lægelige har selskabet som nævnt indhentet en speciallægeerklæring fra en speciallæge i neurologi, dateret 30. december 2021, bilag 23.

Speciallægen har blandt andet konkluderet, at *'Alle symptomerne er grundigt udredt og der er ikke fundet nogen organisk forklaring. Der er god overensstemmelse mellem symptomatologien, skadelidtes klager og den objektive undersøgelse. Giver god mening, at skadelidte har funktionel lidelse og fortsætter sit forløb på [klinik] mhp. relevante værktøjer og evt. symptomlindring.'*

Som bilag 24 fremlægges lægeattest af 6. april 2022.

Det fremgår blandt andet heraf at: *'Gået i smerteklinik, men grundet funktionellidelse anbefales det ikke at man tager smertestillende medicin. Det har ingen effekt på smerterne, så skal man bare have mere og mere smertestillende uden at det virker på smerterne. Det forstod [klageren] godt, hvorfor hun trappede ud af den smertestillende medicin og får i dag ikke stærk vanedannende medicin, hvilket er rigtig flot. Diagnosticeret med Funktionellidelse og været i behandlingsforløb ved liason klinik. [Klageren] har arbejdet meget konstruktivt med sin diagnose funktionel lidelse og har taget de redskaber som hun har fået på liason klinikken til sig, herunder gradueret genoptræning. Hun holder sig selv fysisk og mentalt i gang'*

Lægeattesten indeholder også en mere generel beskrivelse af funktionelle lidelser herunder bl.a. følgende: *'Årsagen til funktionelle lidelser/BOS er multifaktoriel, og forståelsen af de funktionelle lidelser/BOS udfordrer vores klassiske tænkning om, at sygdomme enten er rent fysiske eller udelukkende psykiske.*

Ved funktionelle lidelser/BOS er hjernen sandsynligvis involveret. Man har ved skanninger fundet forandringer i den måde hjernen reagerer, når kroppen udsættes for smerte. Årsagen til disse forandringer og betydningen af dem er ikke endeligt klarlagt. Flere undersøgelser har vist, at immunsystemet sandsynligvis også er involveret. Det er uafklaret præcis hvordan og hvorfor. Funktionelle lidelser/BOS skyldes ofte en kombination af medfødt sårbarhed og belastning eller stress.

Funktionelle lidelser/BOS kan behandles med kognitiv adfærdsterapi og gradueret genoptræning. Nogle patienter kan have gavn af medicinsk behandling. En funktionel lidelse/BOS er en reel sygdom. Patienterne er ikke 'indbildt' syge, og der er ikke tale om mennesker som lyver, snyder eller overdriver for at opnå sociale ydelser.'

4 OPLYSNINGER FRA JOBCENTRET

Som nævnt ovenfor modtog klageren sygedagpenge til og med 31. marts 2019 og overgik derefter til jobafklaring og ressourceforløbsydelse. Som dokumentation herfor fremlægges brev af 29. marts 2019 fra Jobcenter ... til klageren, jf. bilag 25.

Som led i sit jobafklaringsforløb udarbejdede klageren et CV der fremlægges som bilag 26.

Klageren er oprindeligt fra [land],... og kom til Danmark i ... hvor hun fra januar 2009 uddannede sig som

Som led i ressourceforløbet blev der for klageren udarbejdet flere rehabiliteringsplaner.

Som bilag 27, 28 og 29 fremlægges kopi af sådanne planer fra henholdsvis maj 2020, juli 2020 og december 2020.

Der henvises heri blandt andet til det forløb klageren var igennem hos Center for Funktionelle Lidelser, Region ..., jf. ovenfor.

Det fremgår stort set enslydende for de tre fremlagte rehabiliteringsplaner, at klageren følger sin behandling hos fysioterapeut, og at der skulle iværksættes en beskæftigelsesrettet indsats når der var indhentet lægelige status med afdækning af skånebehov.

Det var beskæftigelsesmålet, at [klageren] skulle understøttes gennem en beskæftigelsesrettet indsats til en afklaring af hendes arbejdsevne til selvforsørgelse, hvorved hun raskmeldes til det ordinære arbejdsmarked.

I januar 2021 var der en løbende dialog mellem på den ene side jobcenteret og på den anden side Center for Funktionelle Lidelser. Som bilag 30 fremlægges kopi af en mail af 7. juli 2021 fra Psykomotorisk Terapeut ... til sagsbehandler i jobcenteret, ... vedrørende en mulighed for en praktik-afklaring.

Det fremgår blandt andet heraf, at psykoterapeuten på det kraftigste frarådede, at sende klageren i praktik på nuværende tidspunkt grundet det hurtigt forværrede symptombillede på grund af den seneste jobsamtale.

Det fremgår af en rehabiliteringsplan registreret 10. september 2021, bilag 31, blandt andet, at klageren fortsatte forløbet hos [klinik] og '*... Frem til forløbet afslutter, kan der ikke etableres anden indsat sideløbende.*'

I fortsættelse heraf fremlægges et notat vedrørende en jobsamtale på jobcenteret den 10. september 2021, bilag 32. Det fremgår blandt andet heraf, at forløbet hos [klinik] blev forlænget yderligere med 10 forløb/sessioner for august 2021, og at klageren nu havde modtaget i alt 24 sessioner, der beskriver den aktuelle tilstand, som ikke ses i forbedring.

Videre er det anført, at '[klageren] er meget bekymret for, at hun få et nyt forløb og en ny sagsbehandler. Det magter hun ikke og frygter også, at det nye forløb vil ende med, at hun vil sidde i en kørestol. [Klageren] har helbredsmæssigt fået det værre og der er ikke udsigt til, at hendes funktionsevne vil blive bedre med tiden. [Klageren] oplyste også under samtale, at det hele gynger for hende, hvor hun må støtte til noget, når hun går.'

Endvidere fremgår det, at en ny lægeerklæring fra Center for Funktionelle Lidelser viser, at det er deres vurdering, at der ikke bør iværksættes beskæftigelsesfremmende indsats sideløbende med klagerens behandling, da det vil forværre klagerens aktuelle tilstand.

Jobcenter ... bevilgede ved skrivelse af 8. oktober 2021, bilag 33, klageren endnu et jobafklaringsforløb.

Det fremgår vedrørende klagerens helbred, at '*Samlet vurderes funktionsniveauet varigt påvirket i moderat til svær grad. Beskrives med flere helbredsmæssige klager i form af, Funktionel dyspepsi, Fibromyalgi, Dissociativ bevægelses forstyrrelse, somatoform smertetilstand, Funktionel lidelse, multiorgan. Er kognitivt udfordret og er vurderet med øget træthæd. Har været behandlet i [klinik], hvor der ligger en status attest fra juli 2021, hvor arbejdsevnen beskrives ophørt. I marts 2021 skriver de, at hun har en lille arbejdsevne på 2x2 timer om ugen. Der kan ikke peges på yderligere behandlingsmuligheder. Varige skånehensyn. Tilstanden stationær. prognosen med risiko for forværring.*'

Brevet fra Jobcenter ... er underskrevet af sagsbehandler ...

Klageren var uforstående over for dette nye jobafklaringsforløb.

Som bilag 34 fremlægges indsigelse fra klageren til ... af 11. oktober 2021, og som bilag 35, ... svar herpå af 15. oktober 2021.

Klageren præciserede sin indsigelse den 15. oktober 2021, jf. bilag 36, og anførte blandt andet, at hendes henvendelse ikke drejede sig om, hvorvidt afgørelsen (om nyt jobafklaringsforløb) var rigtig eller forkert.

Hun anførte blandt andet, at *'Det er jeres/... Kommune beslutning, at jeg skal i arbejdsprøvning, det er i modsætning af hvad [klinik] beskriver. citat fra statusrapport 14.07.2021 fra [klinik]; Dertil frarådes det på det kraftigste at man forsøger at afklare arbejdssevne ved at iværksætte praktikforløb eller andre beskæftigelsesrettede aktiviteter.'*

Ved brev af 21. oktober 2021, bilag 37, meddelte jobcenteret på ny klageren, at hun skulle i et jobafklaringsforløb. Brevet indeholder et resumé af hendes helbredsstatus, der afsluttes med *'Med baggrund i dagens møde med [klageren] li og med baggrund i den samlede dokumentation, vægtes det af Rehabiliteringsteamet at egen læge har bedst kendskab til sin patient. Der vurderes ikke yderligere behandlingsmuligheder. Varige og omfattende skånehensyn og prognosen med i det væsentligste uændret over sigt.'*

Det yderligere forløb angives at være en rundbordssamtale med [klinik], en mulighed for gradueret træning, eventuelt varmtvandstræning og praktik med relevante skånehensyn.

Klageren sendte herefter den 21. oktober 2021, bilag 38, en mail til sagsbehandleren i jobcenteret,

hvor hun blandt andet anførte: *'Jeg er rigtig ked af at du skriver sådan som du gør i dit svar 21 okt. 2021. Jeg havde forventet efter så mange års sygdom at I/Rehabiliterings teamet havde sat jer bedre ind i min sag/sygdom før i skulle træffe en vurdering og en afgørelse. Jeg vil ikke klage over din afgørelse, da Du har informeret mig om at det er lovgivningen, der begrunder din afgørelse, og ikke mit helbred.'*

Klageren var den 21. oktober 2021 til behandling hos psykomotorisk terapeut, ... Center for Funktionelle Lidelser, der samme dag skrev til Jobcenteret i ..., jf. bilag 39.

[Psykomotorisk terapeut] anførte blandt andet, at *'I forhold til sundhedsindsatsen vil jeg blot informere om at [klageren] har været gennem gradueret genoptræning hos mig under hele behandlingsforløbet, samt det tidligere forløb hos fysioterapeut. Så jeg ikke der er behov for mere af den slags og forventer heller ikke at det ville kunne ændre noget på hendes funktionsniveau. Jeg har selv talt med [klageren] om varmtvandstræning og det tror jeg faktisk kunne være godt for hende, men kun 1x ugentligt af få timers varighed. Jeg forventer ikke at det vil have indvirkning på hendes funktionsniveau, men det kan måske hjælpe på at sænke hendes stressniveau i kroppen en smule'*

... fra ... Kommune, Jobcenteret, henvendte sig herefter til Center for Handicap og Psykiatri, CSU ..., vedrørende afklaring af klagerens aktuelle arbejdssevne, jf. mail af 25. oktober 2021, bilag 40.

Hun forklarede blandt andet, at *'Grundet [klageren]'s tilstand, så kræver det, at vi alle sidder sammen og lægger en plan for hende samt undgå, at hun bliver stresset og forvirret.'*

Center for Handicap og Psykiatri svarede på henvendelsen 27. oktober 2021, jf. bilag 41 og anførte, at *'Med udgangspunkt særligt i statusattesten fra Center for Funktionelle Lidelser må vi meddele dig, at vi ikke finder det forsvarligt at igangsætte en virksomhedspraktik som grundlag for en vurdering af [klagerens] arbejdsevne. Overlægen vurderer, at det med sikkerhed forværre hendes funktionsniveau væsentligt, hvorfor det '... frarådes på det kraftigste at man forsøger at afklare arbejdsevne ved iværksættelse af praktikforløb eller andre beskæftigelsesrettede aktiviteter'. Overlægen vurderer ligeledes, og skriver klar og tydeligt, at der ingen arbejdsevne rester og at behandlingsmulighederne er udtømte.*

For os synes sagen åbenlyst formålsløs, og vi håber I kan træffe en afgørelse om hendes fremtidige forsørgelse på det foreliggende grundlag.'

Aktuelt har klageren afsluttet sin behandling på Center for Funktionel Lidelse i ... og har afsluttet et jobafklaringsforløb den 8. marts 2022, hvor hun i en periode på 8 uger var i jobafprøvning 1 time om ugen. [Konsulentvirksomheds] rapport af 24. marts 2022 fremlægges som bilag 42.

Klageren er bevilliget førtidspension med virkning fra den 1. juli 2022. Kopi af bevillingen fremlægges som bilag 43.

Det fremgår af bevillingen, at klagerens erhvervsevne er varigt og ikke kan forbedres.

5 GRUNDLAGET FOR OBSERVATION

Det er klagerens opfattelse, at selskabet ikke har dokumenteret, at der forelå en så velbegrundet og dokumenteret mistanke om, at klageren havde afgivet urigtige oplysninger, at selskabet var berettiget til at benytte sig af personobservation.

5.1 Mistankegrundlaget

Selskabet har oplyst, jf. brev af 21. februar 2022, bilag 10, at selskabet i forbindelse med revurdering

af klagerens generelle erhvervsevne fik en velbegrundet og dokumenteret mistanke om, at klageren har afgivet urigtige oplysninger.

Den begrundede og dokumenterede mistanke er oplyst at være baseret på følgende forhold:

1. at klageren har udtrappet sig selv for medicin,
2. at klageren sejler sammen med sin mand jf. et facebook opslag, bilag 10
3. at klageren har anskaffet sig en (mindre) hund under corona pandemien
4. at det af statusattest af 27. april 2021 og 14. juli 2021, bilag 19 og 21, fremgår, at klagerens tilstand er markant forværret, og at hun halter og næsten ikke kan løfte sit ben, idet selskabet mener, der er en påfaldende sammenhæng mellem disse oplysninger og PFAs indstilling i foråret 2021 om at standse udbetalingerne for tab af erhvervsevne.
5. at det af journalnotat, bilag 13, fra den behandlende overlæge i psykiatri fremgår, at 'Pt. ringer for at spørge til sin arbejdsevne nu og på sigt, dette af hensyn til forsikring', idet PFA lægger vægt på sidste del af sætningen.

Det bestrides, at disse forhold enkeltvist eller tilsammen skulle kunne udgøre et velbegrundet mistankegrundlag eller dokumentation for, at klageren skulle have afgivet urigtige oplysninger.

Ad 1: Hvad angår udtrapning af medicin drejer dette sig om stærk medicin, ikke almindelig smertestillende medicin. Der henvises til lægeattest af 6. april 2022, bilag 24, hvoraf det bl.a. fremgår, at smertestillende medicin ikke har effekt på funktionel lidelse og, at klageren selv havde trappet sig af stærkt vanedannende medicin.

Ad 2: Det forhold, at man kan sejle i en båd, dvs. kan sidde i en båd sammen med sin ægtefælle er ikke udtryk for eller sammenligneligt med at have en generel erhvervsevne eller kunne udøve fysisk krævende sport f.eks. Klagerens og ægtefællen har tidligere sejlet sejlbåd, men har nu en motorsejler, der er mindre krævende at sejle med. De sidder ofte i båden, mens den er i havn.

Ad 3: Det forhold, at klageren har en hund og går tur med denne er ikke udtryk for, at hun har en generel erhvervsevne eller i øvrigt kan klare sværere fysiske belastninger. Klageren har stedse oplyst at kunne gå ture på 2-3 km alt afhængig af dagsformen. Klageren har således ikke forholdt PFA oplysninger herom.

Ad 4: PFAs fortolkning af sammenfaldet mellem ophøret af udbetalingen og min klients oplysninger om en forværring af hendes tilstand forekommer spekulativ. Der henvises i øvrigt til speciallægeerklæring af 30. december 2021, bilag 23 og det under 'Aktuelle' beskrevne, herunder om symptomer og at disse ikke er bedret siden symptomdebut i efteråret 2018.

Ad 5: PFA's fortolkning af journalnotat af hhv. 18. februar 2019 og 26. februar 2019, bilag 14, hvorefter PFA finder det påfaldende, at klageren har kontaktet den behandlende overlæge og at denne skulle have ændret vurdering, er ligeledes grundløs. Ifølge notatet af 26. februar 2019 spurgte klageren til sin erhvervsevne nu og på sigt. Læge, ... svar, hvorefter *'pt aldrig vil kunne arbejde på ordinære vilkår' er helt i overensstemmelse med konklusionen i statusattesten af 18. februar 2019, hvorefter '[klageren] vil ikke kunne genoptage en ordinær erhvervsmæssig beskæftigelse indenfor en kortere periode, og det er ligeledes tvivlsomt om hun nogensinde kommer til at arbejde på ordinære vilkår'* Læge ... konkluderede det samme i attest af 19. marts 2019, pkt. 7, bilag 15.

Der er ikke i sig selv noget mistænkeligt i at oplyse sin læge om, at man har søgt om forsikringsdækning eller har en 'sag' hos sit forsikringsselskab. Ordlyden af notatet indikerer ikke, at klageren skulle have forsøgt at påvirke lægen, ligesom de efterfølgende forløb med flere behandlinger hos [klinik] heller ikke indikerer at lægen/lægerne, der har behandlet klageren, har ladet sig påvirke. I februar 2019 var der i øvrigt ingen konflikt med PFA, og klageren havde på det tidspunkt ingen anledning til at tro, at der ville opstå en konflikt.

6 RESULTATET AF PERSONOBSERVATION

PFA har fulgt klagerens færden over nogle dage i december 2021, nemlig den 6., 8., 13., 14., 16., 29., og 30. december 2021.

PFA har fremlagt en overvågningsrapport som bilag 12

Observationerne viser klageren gåtur med sin hund, være på indkøb og på togtur til [by] (fra ...), samt gå ind til en speciallægeundersøgelse.

Observationerne viser således klageren foretage sig dagligdags ting, der ikke kræver fysisk udfoldelse af betydning. Observationerne er i overensstemmelse med, at klageren har oplyst til diverse

lægelige undersøgelser, at hun kan gå kortere ture og kan foretage indkøb. De observerede gåture med hund er angivet til at være ca. 1,9 km, hvilket stemmer overens med, at klageren har oplyst at kunne gå 2-3 km. Hun går tur i lokalområdet med sin hund, der er en mindre hunderace.

Det fremgår af den udarbejdede observationsrapport, at klageren første gang blev observeret mandag den 6. december 2021 i tidsrummet mellem kl. 8.00 og 15.30.

Det fremgår blandt andet heraf, at klageren kl. 08.31 gik tur med en lille ... hund i snor, at hun gik i rask tempo og at hun var smilende. Ruten er opmålt til at være 1,9 kilometer. Turen sluttede kl. 9.00.

Kl. 13.05 blev klageren observeret, mens hun kørte fra sin bopæl til [butik] i Hun blev observeret mens hun købte ind, og hun var tilsyneladende i [butik] i cirka 3 kvarter.

Klageren blev observeret, mens hun havde en indkøbspose over venstre arm og en skuldertaske over højre, ligesom det blev observeret, at hun åbnede bagsmækken på sin bil med højre hånd, og at hun, da hun bakkede ud fra parkeringsbåsen, orienterede sig bagud ved at dreje hovedet til både højre og venstre.

Herefter blev klageren observeret, da hun kørte ind på en anden adresse i ..., hvor hun opholdt sig i cirka 1 time, og at hun sprittede hænder, da hun forlod stedet, og satte sig ind i sin bil.

Klageren blev igen observeret onsdag den 8. december 2021 i tidsrummet mellem klokken 8.00-16.00. Det er igen noteret i observationsrapporten, at klageren om morgenen gik en tur af ca. ½ times varighed med sin hund. Det er noteret, at hun fandt en bold som hun kastede med og løb lidt efter og samlede op flere gange.

Det fremgår ikke af videooptagelsen, at klageren løber. Det noterede er således ikke korrekt.

Ruten var som før opmålt til cirka 1,9 kilometer.

Klageren er herefter observeret købe ind i [butik] om formiddagen. Det er noteret, at de billeder der fremgår af rapporten, fejlagtigt er dateret den 9. december, idet observationen angiveligt har fundet sted den 8. december.

Det er blandt andet noteret, at klageren trak en indkøbsvogn efter sig med venstre hånd, og at hun havde mobiltelefon i højre hånd. Man kan af videooptagelserne se, at der er tale om en blå plastikindkøbsvogn.

Klageren pakkede sine varer i en pose og bar posen med højre hånd og forlod forretningen. Det fremgår af videoen, at der var tale om småindkøb.

Klageren handlede herefter i [butik] og dernæst i [butik], hvor hun dog ifølge observationsrapporten alene var et par minutter.

Det er videre noteret, at klageren parkerede sin bil ud for bopælen kl. 11.49, og der er herefter ingen observationer indtil observationen afsluttes kl. 16.00.

Ankenævnet for Forsikring

15.

98360

Klageren blev observeret den 13. december 2021. Observationen startede kl. 8.00 og sluttede kl. 15.30. Det er observeret, at klageren kom retur fra en gåtur med hunden, og at hun var retur ved sin bopæl kl. 09.42.

Kort tid herefter kørte hun mod ... på adressen ... hvor Center for Funktionel Lidelse, hvor klageren går til behandlinger, holder til.

Det er noteret, at klageren her skulle gå væsentligt langsommere end tidligere på dagen. Det synes dog ikke at stemme overens med videooptagelserne.

Der er herefter observeret, at klageren blandt andet kørte til en ... butik i ..., at hun senere kørte til ... , hvor hun blandt andet gik op ad en trappe.

Det er også noteret, at klageren gik ind i [butik], og at hun, da hun var fremme ved kasselinjen, tog varer fra sin indkøbsvogn med venstre hånd og tog det over i højre hånd for at det blev lagt på båndet. Hun stablede indkøbskurven oven på andre kurve.

Klageren bar herefter sine varer i en pose over venstre skulder og en pose i højre hånd. Hun placerede varende i bagagerummet i sin bil og kørte derefter til [butik] i ..., hvor hun var i ganske få minutter.

Det er noteret, at klageren var inde på bopælen kl. 14.37, og at observanden forlod stedet kl. 15.30.

Klageren blev observeret igen den 14. december 2021, hvor hun igen om morgenen gik en tur på cirka 20 minutter med sin hund. Herefter kørte hun til ... Station og tog toget til ..., hvor hun ankom kl. 11.05.

Det er noteret, at klageren var i [butik], og hun herefter fortsatte til [butik], hvor hun tog en rulletrappe op til 2. sal, hvor hun gik rundt og kiggede på varer. Observanden har hæftet sig ved, at klageren blandt andet kiggede på en pude, som hun tog fra en hylde op over hovedhøjde. Herefter er det noteret, at klageren gik rundt i den indre del af [by], hvor hun blandt andet var inde i en [butik], og kl. 13.24 var retur på [center], hvor hun sad på en bænk og godt 20 minutter senere rejste sig og gik ned på perron 3 via en rulletrappe, hvorefter hun tog et tog i retning mod

Selvom observanden ikke fulgte med i toget, er klageren blevet observeret igen på ... station da hun ankom med toget og gik op ad trappen fra perronen. Klageren kørte fra ... station i sin bil.

Det er noteret, at hun kom til bopælen kl. 14.30, og at observationen sluttede kl. 15.15.

Klageren blev observeret igen den 16. december 2021. Observationen startede kl. 8.00 og sluttede kl. 15.30. Det er noteret, at klageren forlod bopælen kl. 11.02 og kørte til en parkeringsplads ved ... Herfra er det observeret, at klageren blandt andet var et minuts tid på apoteket, var ganske kort tid i en [butik], derefter i en anden [butik], hvorefter hun gik ind i [butik], hvor det er noteret, at hun købte gavepapir.

Klageren returnerede til sin bil og kørte til [tankstation], hvor det er noteret, at hun gik med en mindre pakke i venstre hånd og noget gavepapir samt en sort skuldertaske over skulderen. Igen er det noteret, at klageren orienterede sig over både højre og venstre skulder, da hun bakkede ud fra parkeringspladsen.

Klokken 11.12 er det noteret, at klageren kørte i retning af sin bopæl. Derefter er der en pause og kl. 14.14 er det noteret, at klageren gik tur med sin hund og var retur cirka kl. 15.02.

Herefter er klageren observeret den 29. december, dog tilsyneladende kun mellem kl. 7.00 og 9.30.

Klokken 8.55 gik klageren en tur med sin tur, af tilsyneladende samme rute som de forrige gange. Ifølge notatet tog turen cirka ½ time.

Endelig er klageren observeret den 30. december 2021, hvor klageren kørte fra bopælen kl. 07.48. Det er noteret, at klageren var indkaldt til undersøgelse på adressen ... hvortil hun ankom kl. 08.39. Hun forlod adressen igen kl. 09.53. Det er ud fra observationsrapporten lidt uklart, hvornår klageren kom retur til bopælen, men formentlig kl. 11.14. Observationen sluttede kl. 14.00.

Det kan til orientering oplyses, at klageren den pågældende dag, 30. december 2021, var til undersøgelse hos den speciallæge, som selskabet havde anmodet at udarbejde den speciallægeerklæring, der er er fremlagt som bilag 23.

Medarbejderen, der observerede klageren, ventede på klageren ved speciallægekliniikkens adresse. Selskabet må formodes således at have specifikt instrueret en medarbejder i at vente udenfor speciallægekliniikken og observere klageren der.

Det er ikke en neutral og loyal måde at udføre observation på, idet man ved at observere personer

i bestemte situationer kan indlæse egne forventninger til, hvordan en person skal agere i en given situation og dermed ikke være objektiv i sine observationer. F.eks. kan man have en forventning om, at en person går på en bestemt måde, og hvis vedkommende så gør det, opfattes det som en bekræftelse af den mistanke, der ligger til grund for observationen, hvorimod der reelt kan være tale om helt almindelige gang for den observerede eller en tilfældighed.

Klagerens ægtefælle var med og førte bilen. Klageren returnerede til hjemmet sammen med ægtefællen.

Som bilag 44 fremlægges notat med klagerens egne kommentarer til optagelserne.

7 FORSIKRINGSFORHOLD

Som bilag 45 fremlægges kopi af forsikringsbetingelser gældende fra 2. august 2018.

Det fremgår af betingelserne, at dækningen giver ret til løbende udbetaling på op til 40% af lønnen årligt.

Videre fremgår det, at der er ret til forhøjet løbende udbetaling ved ressourceforløbsydelse. Erhvervsevnenedsættelse defineres i punkt 6.1.1 således: ...

8 ANBRINGENDER:

8.1 Grundlaget for Selskabets brug af personovervågning.

Selskabet må kun benytte personovervågning, når der foreligger en velbegrundet og dokumenteret mistanke om, at forsikringstageren har afgivet urigtige oplysninger eller fortiet oplysninger, der har afgørende betydning for vurderingen af, om forsikringstageren er berettiget til forsikringsdækning, jf. bkg. 1377 af 22 juni 2021 § 8.

Et forsikringsselskab skal i øvrigt loyalt afveje og behandle alle indsamlede oplysninger og vælge den mindste indgribende undersøgelsesmetode jf. samme bkg. § 3 og 4.

I denne sag har selskabet besluttet at iværksætte personundersøgelse på baggrund af de 5 nævnte forhold gennemgået overfor:

1. at klageren har udtrappet sig selv for medicin,
2. at klageren sejler sammen med sin mand jf. et facebook opslag, bilag 11
3. at klageren har anskaffet sig en (mindre) hund under Corona pandemien
4. at det af statusattest af 27. april 2021 og 15. juli 2021, bilag 20 og 22, fremgår, at klagerens tilstand er markant forværret, og at hun halter og næsten ikke kan løfte sit ben, idet selskabet mener, der er en påfaldende sammenhæng mellem disse oplysninger og PFAs indstilling i foråret 2021 om at standse udbetalingerne for tab af erhvervsevne.
5. at det af journalnotat af 26 februar 2019, bilag 14, fra den behandlende overlæge i psykiatri fremgår, at 'Pt. ringer for at spørge til sin arbejdsevne nu og på sigt, dette af hensyn til forsikring', idet PFA lægger vægt på sidste del af sætningen.

Det bestrides, at disse forhold enkeltvist eller tilsammen skulle kunne udgøre et velbegrundet mistankegrundlag eller dokumentation for, at klageren skulle have afgivet urigtige oplysninger.

Det gøres gældende, at selskabet ikke har dokumenteret, at der inden selskabets iværksættelse af personovervågning forelå en velbegrundet mistanke, idet selskabets argumenter er baseret på spekulation om årsagen til nedtrapning af medicin, på køb af en hund, på et enkelt Facebookopslag, på oplysninger i lægeerklæringer, der er konsistente med andre erklæringer og et telefonnotat fra et tidspunkt, hvor der ingen konflikt var.

Da selskabet ikke har haft det fornødne grundlag til at iværksætte personovervågning, gøres det gældende, at selskabet ikke kan lægge de ved personovervågningen indsamlede oplysninger til grund for selskabets afgørelse om standsning af udbetalingerne for tab af erhvervsevne.

8.2 Nedsat erhvervsevne

Ifølge forsikringsbetingelserne er klageren berettiget til dækning ved tab af erhvervsevne ved nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 50%.

I en situation som den foreliggende, hvor selskabet har ydet dækning i en længere årrække, påhviler det selskabet at godtgøre, at der er indtruffet en sådan bedring af klagerens forhold, at han/hun ikke længere har det hidtidige, dækningsberettigende erhvervsevnetab. Dette følger blandt andet af Ankenævnets kendelse nr. 90.457 af 28. juli 2017 og af kendelse nr. 89.720 af 15. marts 2017.

PFA bærer således bevisbyrden for, at klageren ikke længere opfylder betingelserne for dækning ved tab af erhvervsevne.

Klageren gør gældende, at PFA ikke har løftet sin bevisbyrde for, at der - pludselig – skulle være indtruffet en sådan bedring af klagerens forhold, at det fører til, at hun ikke længere har det hidtidige dækningsberettigende erhvervsevnetab.

Det er dokumenteret ved sagens lægelige og kommunale akter, at klageren lider af dissociativ bevægeforstyrrelse, vedvarende somatoform smertetilstand og funktionellidelse jf. statusattest af 15. juli 2021, hvilket er bekræftet ved speciallægeerklæringen af 30. december 2021, bilag 23.

Disse helbredsmæssige vanskeligheders indvirkning på klagerens evne til at opretholde en indtægt er dokumenteret ved de 2 ressourceforløb, som klageren har været igennem, og senest det virksomhedsrettede forløb, jf. [konsulentvirksomheds] rapport af 24. marts 2022, bilag 42. Det fremgår heraf, at klageren har kunnet arbejde effektivt i under en time om dagen. Det fremgår videre, at dette virksomhedspraktikforløb er retvisende og at anden praktik ikke vil kunne fremvise et andet resultat på nuværende tidspunkt.

Heroverfor står selskabets påstand jf. brev af 21. februar 2022, side 9, 7. afsnit om, at klageren '*... med rette tiltag vil være i stand til at arbejde mere end halv tid inden for et relevant Erhverv*'

Det gøres gældende, at selskabet ikke har fremlagt - og ikke kan fremlægge dokumentation for denne påstand.

Klageren fastholder derfor, at det er dokumenteret, at hun fortsat opfylder forsikringens helbredsmæssige og økonomiske betingelserne for dækning.

8.3 Oplysningspligt & loyalitet

Selskabet har anført, at klageren har afgivet urigtige oplysninger, jf. brev af 21. februar 2022 side 7. Dette bestrides.

Det følger af Højesterets dom af 24. april 2017, trykt i UfR 2017.2147H, at beskrivelsen af klagerens funktionsevne, således som den fremgår af de lægelige og kommunale akter og af egen forklaring, bevismæssigt skal lægges til grund, medmindre de af selskabet indhentede oplysninger beviser, at de observerede fysiske aktiviteter er 'uforenelige' med den nævnte beskrivelse.

I den foreliggende sag påhviler det således selskabet at føre bevis for sit synspunkt om, at de af selskabet observerede fysiske aktiviteter, er 'uforenelige' med de gener, som er beskrevet i de lægelige akter, og som klageren har oplyst som svar på selskabets spørgsmål.

I den omtalte Højesteretsdom udtalte Retslægerådet i øvrigt, at '*det er ikke usædvanligt for smertetilstande med variation af generne i løbet af en dag eller fra dag til dag eller for kortere/længere perioder ad gangen. En sådan variation kan optræde uden umiddelbar kendt årsag eller være relateret til fysisk, psykisk eller social belastning. [Retslægerådets svar på spørgsmål 3].*

De observerede fysiske aktiviteter vurderedes ikke uforenelige med generne, som beskrevet i de lægelige akter - der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 3'. [Retslægerådets svar på spørgsmål 4]

Klageren gør gældende, at selskabet ikke har løftet sin bevisbyrde for, at de observerede fysiske aktiviteter er 'uforenelige' med de af klageren afgivne oplysninger, som ligger til grund for selskabets dækning ved tab af erhvervsevne.

Det følger endvidere af ankenævnskendelse af 3. februar 2021, nr. 94656, der vedrørte en sag om en forsikringstager, der var blevet observeret, mens han spillede tennis, at sådanne handlinger må betegnes som almindelige hverdagshandlinger, som ikke i sig selv viser noget afgørende om klagerens smerter og hans evne til at arbejde. I den sag fandt nævnet også anledning til at bemærke at

'fysisk aktivitet i et hensigtsmæssigt omfang efter omstændigheder vil kunne være med til at styrke klagerens bevægeapparatet og generelle velbefindende'

Fra kendelsen henvises til følgende passusser: *'Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at de fleste af observationer – hvor klageren ofte først går ud sent på formiddagen - må betegnes som almindelige hverdagshandlinger, som ikke i sig selv viser noget afgørende om klagerens smerter og hans evne til at arbejde'*

....

'Nævnet bemærker, at fysisk aktivitet i et hensigtsmæssigt omfang efter omstændigheder vil kunne

være med til at styrke klagerens bevægeapparatet og generelle velbefindende.'

I nærværende sag gør samme betragtninger sig gældende; De observerede handlinger er hverdagshandlinger, der ikke i sig selv viser noget afgørende om klagerens smerter eller arbejdsevne.

Der henvises særligt til, at observationerne alene viser klageren gå kortere ture med sin hund, i en distance der ikke overstiger hvad hun har oplyst at kunne gå.

Derudover viser observationerne klagerens almindelige indkøbsture og en enkelt kort juleindkøbstur til [by] med tog. Observationerne er upåfaldende og grænsende til det kedelige. Særlig viser observationerne på intet tidspunkt klageren foretager sig fysisk anstrengende handlinger, så som sportsudøvelse, tunge løft eller akavede stillinger af længere varighed.

Selskabet synes at have lagt vægt på, at klageren kan bruge sine hænder og arme ubesværet, hvilket imidlertid heller ikke er uforeneligt med klagerens helbredsmæssige problemer.

Klageren kan således godt bruge sine hænder, arme, ben osv., men har smerter herved og udtrættes, ligesom der er en kognitiv udtrætning. Lidelser, der kommer til udtryk i smerter og fysisk og kognitiv udtrætning er i sagens natur ikke synlige på videooptagelser, og derfor kan sådanne ikke anvendes som dokumentation for hverken at bevise eller modbevise, at klagerens helbredstilstand og fysiske eller kognitive formåen er som beskrevet i den lægelige dokumentation.

Det gøres gældende, at den lægelige dokumentation i denne sag er omfattende og entydig og danner et sikkert grundlag for klagerens helbredsmæssige problemer.

Der er intet i de fremlagte observationer, der modsiger de lægelige oplysninger.

Der er således ingen uoverensstemmelse mellem de lægelige oplysninger/svarene i de spørgekemaer selskabet henviser til i brev af 21 februar 2022 side 2-7, og de observationer selskabet selv har gjort.

Der henvises i øvrigt til ankenævnskendelse, ANK 96.563 af 19. januar 2022, hvor klageren blandt andet led af kroniske smerter og en kronisk belastningstilstand med følger som smerter og udtrætning. Derudover var der psykiske lidelser i form af blandt andet angst og depression. I den sag gav nævnet klageren medhold i, at hendes generelle erhvervsevne var nedsat med mindst halvdelen. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at klageren havde gennemgået en omfattende lægelig udredning der bekræftede, at klageren havde en betydelig funktionsnedsættelse som følge af sine fysiske og psykiske gener. Endvidere lagde nævnet vægt på, at klageren havde været igennem en kommunal arbejdsprøvning, som viste at klageren fungerede bedst med en ugentlig arbejdstid på 9 timer.

Dernæst anførte nævnet, at observationsmaterialet ikke gav noget klart billede af klagerens generelle funktionsniveau, da observationsmaterialet alene omhandlede almindelige dagligdags, ikke fysisk krævende handlinger, herunder indkøb, aflevering og hentning af familiemedlem samt mindre ærinder.

Endelig anførte nævnet; *'De af selskabet påpegede uoverensstemmelser, der er mellem klagerens oplysninger i navnlig funktionsattesterne og observationsmaterialet, og det som selskabet har anført om, at klageren har afvist at deltage i endnu en speciallægeundersøgelse, og at der udestår behandlinger som klageren ikke har forsøgt, giver efter nævnets opfattelse ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.'*

Det gøres gældende, at der i nærværende sag ligesom i den refererede ankenævnskendelse, ikke er grundlag for, at indhente yderligere lægelig dokumentation eller iværksætte behandlinger eller andet til afprøvning af klagerens erhvervsevne.

Som grundlag for påstanden om urigtige oplysninger har selskabet desuden henvist til de oplysninger selskabet samtidigt har anført som begrundelse for iværksættelse af personobservation, jf. pkt. 1.5 ovenfor i afsnit 8.1.

Det fastholdes, at der ikke i disse punkter, herunder udtrapning af medicin, ophold i en båd og gåtur med hund er grundlag for, at selskabet kan påberåbe sig urigtige oplysninger.

Selskabet har anført, at de lægelige akter bærer præg af klagerens egne subjektive oplysninger og forklaringer om hendes tilstand og symptomer, og henviser til selskabets egen lægekonsulent. Selskabet underkender herved de forskellige behandlende lægers faglige vurderinger.

Det gøres gældende, at selskabets betragtninger om det lægelige grundlag er udokumenterede, idet der særligt henvises til, at lægerne på Center for Funktionelle Lidelser har fulgt og undersøgt klageren over en længere periode og således opnået grundigt kendskab til klagerens funktionsniveau.

Statusattesten er i øvrigt i overensstemmelse med konklusionerne i speciallægeerklæringen af 30. december 2021, indhentet af selskabet, bilag 23, hvorfor det gøres gældende, at heller ikke oplysninger indhentet af selskabet støtter selskabets anbringende om urigtige oplysninger.

Det gøres videre gældende, at klageren er medicinsk udredt, jf. bl.a. statusattest af 15. juli 2021, hvoraf fremgår, at alle behandlingsmuligheder er udtømte, jf. bilag 22.

Det gøres på den baggrund gældende, at klageren har afgivet korrekte oplysninger til selskabet, og at der ikke var grundlag for at ophæve erhvervsevnetabsforsikringen.

8.4 Omkostninger

Til støtte for kravet på omkostningsdækning gør klageren gældende, at selskabet ved sin handlemåde har gjort det nødvendigt for klageren at afholde betydelige udgifter til advokat, allerede inden sagens indbringelse for Ankenævnet for Forsikring.

Den udførte advokatbistand har været rimelig og nødvendig og skal derfor erstattes af selskabet i henhold til bestemmelsen i Forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3."

Selskabet har den 12/8 2022 bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"1 PÅSTAND

Klagen kan ikke tages til følge.

2 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER

Nærværende sag handler om, hvorvidt klager har løftet bevisbyrden for, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen i helhold til PFA's forsikringsbetingelser, eller om PFA har været berettiget til at indstille udbetalingerne af erhvervsevnetabsydelse samt retten til præmiefritagelse under klagers erhvervsevnetabsforsikring med policenr. ... med virkning fra den 31. marts 2021, som sket.

2.1 Forsikringsaftalen

PFA's forsikringsbetingelser for den forsikring mod tab af erhvervsevne, som klager oprindeligt har tegnet hos PFA, er fremlagt som bilag 45.

Ifølge forsikringsbetingelserne er klager berettiget til fuld udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse, såfremt hendes generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, jf. pkt. 6.1.1 i betingelserne, bilag 45, side 5. Det fremgår endvidere af pkt. 6.1.6 i forsikringsbetingelserne, at klager er forpligtet til at orientere PFA, hvis der sker ændringer hendes helbredstilstand eller arbejdssituation eller i typen af offentlig indtægtskompenserende ydelse eller tilskud, som klager modtager. Af betingelserne fremgår det ligeledes, at det kan medføre, at klager skal tilbagebetale beløb, som PFA har ydet, hvis hun ikke efterkommer denne oplysningspligt.

Det er klager som forsikrede, der har bevisbyrden for, at hun opfylder forsikringsbetingelserne. Klager skal således kunne bevise, at hun opfylder betingelserne for udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Det bemærkes, at klager, efter PFA's indstilling af udbetalingerne fra den 31. marts 2021, har videreført pensionsordningen med virkning fra 1. juli 2021. Klagers nye forsikringsbetingelser frem-

lægges som bilag A. Ifølge disse betingelser er klager berettiget til fuld udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse, såfremt hendes generelle erhvervsevne er nedsat med mindst to tredjedele, jf. pkt. 5.1.1. Det betyder, at såfremt ankenævnet måtte kom frem til, at der er sket en forværring efter, at PFA har stoppet udbetalingerne og bevilling af præmiefritagelse, er klager fra den 1. juli 2021 alene berettiget til udbetaling og præmiefritagelse, hvis hendes generelle erhvervsevne er nedsat med mindst to tredjedele. Dette er altså en endnu højere tærskel end forud for den 1. juli 2021, og det bestrides i sagens natur ligeledes, at klager har løftet bevisbyrden for, at hendes erhvervsevnetab er nedsat med to tredjedele.

2.2 Grundlaget for PFA's bevilling af forsikringsdækning indtil den 31. marts 2021

PFA har udbetalt erhvervsevnetabsydelse og ydet præmiefritagelse under police nr. ... til klager med virkning fra den 1. februar 2019, idet PFA vurderede, at klager havde et erhvervsevnetab på mindst halvdelen. Udbetalingerne og præmiefritagelsen fortsatte indtil den 31. marts 2021, hvor PFA indstillede udbetalingerne.

Bevillingerne er sket som følge af, at klager i sin anmeldelse til PFA af 25. november 2018, bilag 2, oplyste, at hun led af sygdom i bevægeapparat (nervesygdom med lammelse/parese), og at hun derfor var ude af stand til at varetage sit erhverv som ...

På denne baggrund vurderede PFA, at klagers erhvervsevne var midlertidigt nedsat med mindst halvdelen i forhold til klagers erhverv som ... jf. bilag 3. PFA fortsatte denne bevilling af midlertidige erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse under forudsætning af, at klagers midlertidige erhvervsevne ikke havde forbedret sig.

I starten af sygemeldingsperioden vurderede PFA klagers erhvervsevne i forhold til hendes hidtidige erhverv som ... PFA overgik senere til at vurdere klagers generelle erhvervsevne i forhold til ethvert erhverv, hvilket PFA er berettiget til, når forsikringstagerens erhvervsevne er stationær eller det står klart, at forsikringstageren ikke længere kan vende tilbage til sit hidtidige erhverv.

Klager er gentagne gange, herunder blandt andet ved forsikringsbetingelserne, bilag 45, side 8, og i det oprindelige bevillingsbrev af 21. maj 2019, bilag 3, blevet orienteret om, at hun var forpligtet til straks at meddele PFA, såfremt der skete ændringer i hendes erhvervsevne eller tilknytning til arbejdsmarkedet.

Til brug for PFA's seneste vurdering af klagers erhvervsevne fremsendte PFA et opfølgningsskema til klagers udfyldelse. Opfølgningsskemaet er underskrevet af klager den 8. marts 2020, bilag 4. PFA har endvidere modtaget opfølgningsskema dateret og underskrevet af klager den 14. januar 2021, bilag 5.

Yderligere har PFA modtaget kopi af FP 401 - Lægeattest ved nedsat erhvervsevne 1, udarbejdet af læge, ... den 3. december 2018, bilag B, hvor der vurderes at være en 'Usikker tidshorisont' for, hvornår klager helt eller delvist genvinder erhvervsevnen. PFA har ligeledes modtaget lægeattest 'LÆ 265' af 10. marts 2021 fra klagers egen læge, ... bilag 19, hvoraf det bl.a. fremgår, at klager oplyste til sin læge, at hun 'Får hurtigt ondt i hele kroppen, inkl. arme' og 'kan ikke lave noget fysisk'.

PFA har endvidere modtaget statusattester fra Region ... Center for Funktionelle Lidelser, Neurologisk afdeling, udarbejdet af overlæge ... og psykomotorisk terapeut ... bilag 22. Det fremgår bl.a. heraf, at klager oplever en 'Forværring af gangfunktion med fortsat uspecifik fornemmelse af at

være kluntet og med sejlene fornemmelse ', og at hun har kraftnedsættelse i højre side af kroppen, som 'forværres uden forvarsel og ikke altid efter et logisk mønster'.

PFA har desuden modtaget en speciallægeerklæring udarbejdet af speciallæge i neurologi, ... den 30. december 2021, bilag 23. Det fremgår bl.a. af speciallægens konklusion, at 'Alle symptomerne er grundigt udredt og der er ikke fundet nogen organisk forklaring ', og at 'Der er god overensstemmelse mellem symptomatologien, skadelidtes klager og den objektive undersøgelse'.

Derudover har PFA modtaget kommunale akter fra ... Kommune, bilag C, hvoraf det bl.a. fremgår, at klager den 21. oktober 2021 var bevilget jobafklaringsforløb i 2 år gældende fra den 7. oktober 2021, og at kommunen samlet vurderede klagers funktionsniveau 'varigt påvirket i svær grad ', jf. bilag C, s. 126.

Der henvises i det hele til [selskabets advokats] brev af 21. februar 2022, bilag 10, hvor de relevante tekstuddrag fra ovennævnte bilag er citeret. Det bemærkes, at citaterne fra de pågældende bilag alene er udeladt af svarskriftet for at begrænse omfanget heraf.

De ovenfor anførte oplysninger er blandt andre indgået i PFA's vurdering af klagers erhvervsevne og dermed som en del af grundlaget for stillingtagen til fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse.

Den samlede værdi af bevilgede forsikringsydelser i perioden fra den 1. februar 2019 til PFA's indstilling af udbetalingerne den 31. marts 2021 er kr. 530.347 i erhvervsevnetabsydelser tillige med en samlet præmiefritagelse på kr. 97.675.

2.3 Grundlaget for PFA's beslutning om at indstille udbetaling af erhvervsevnetabsydelser

Ved brev af 8. marts 2021, bilag 6, meddelte PFA klager, at PFA agtede at indstille udbetalingerne af erhvervsevnetabsydelser under klagers pensionsordning med virkning fra den 31. marts 2021, ligesom retten til præmiefritagelse ville ophøre på dette tidspunkt, idet klagers erhvervsevne efter

PFA's opfattelse ikke længere var nedsat i et sådant omfang, at hun var berettiget til at modtage udbetalinger for tab af erhvervsevne eller præmiefritagelse.

PFA indstillede derfor klagers udbetalinger med virkning fra den 31. marts 2021, ligesom PFA stoppede med at indbetale til klagers pensionsordning. PFA har efterfølgende, på grund af klager fra klager, vurderet sagen på ny, men ved brev af 6. april 2021, bilag 7, og brev af 8. juni 2021, bilag 8, fastholdt vurderingen af, at klagers erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad.

PFA meddelte senest ved brev af 21. februar 2022, bilag 10, klager, at PFA agtede at fastholde indstillingen af udbetalingerne af erhvervsevnetabsydelser samt klagers ret til præmiefritagelse, som anført i PFA's breve af henholdsvis 8. marts 2021, 6. april 2021, og 8. juni 2021, jf. bilag 6-8.

Indstillingen af udbetalingerne af forsikringsyder skyldtes, at PFA i forbindelse med vurderingen af, klagers erhvervsevne kom i besiddelse af et bredt udvalg af oplysninger, der viste, at de af klager afgivne oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hendes erhvervsevne samt karakteren af hendes klager er helt uforenelige med hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

Disse oplysninger er blandt andet offentligt tilgængelige oplysninger, som PFA har indsamlet i forbindelse med internetundersøgelser via offentligt tilgængelige kanaler, bilag D. PFA's internetundersøgelser dokumenterer, at klager sejler med sin mand, og at hun er tagget i et Facebook-opslag

om problemstillingen ved at have anskaffet sig en hund under Corona-pandemien, og at skulle vende tilbage til en almindelig hverdag som hundeejer efter Corona-pandemien.

PFA's mistanke om, at klager havde afgivet urigtige oplysninger til PFA, var endvidere baseret på, at klager, ifølge hendes egen læge, pr. 10. marts 2021 havde 'udtrappet sig stærk smertestillende medicin, og lever i dag uden', jf. bilag 19. Dette til trods for, at det fremgår af statusattest af 27. april 2021, bilag 20, at klager fortsat oplever smerter med et smerteintensitetsniveau svarende til VAS 7, som klager senere pr. 14. juli 2021 oplyste var steget til VAS 8-9, jf. bilag 22.

PFA var desuden blevet bekendt med, at klager havde oplevet en markant forværring af hendes helbredstilstand i forbindelse med PFA's afslag på udbetaling af ydelser for tab af erhvervsevne den 8. marts 2021, jf. bilag 6. Det fremgår således af statusattest af 27. april 2021, hvilket var omkring én måned efter, at PFA stoppede klagers udbetalinger, at klagers tilstand er forværret med en smerteintensitet svarende til VAS 7, dog med en bedret gangfunktion, jf. bilag 20. Det fremgår endvidere af statusattest af 14. juli 2021, at klagers tilstand er markant forværret med en smerteintensitet svarende til VAS 8-9, og at klager halter og næsten ikke kan løfte sit højre ben, jf. bilag 22. Der kan desuden henvises til jobcenterets notat af 12. juli 2021, bilag 21, hvoraf det fremgår, at [klinik] ser en 'forværring som de ikke har set før' hos klager, og at det 'kommer bag på dem, at [klagerens] forværring er i så voldsomt omfang'. Der kan ligeledes henvises til statusattest af 15. juli 2021 fra Center for Funktionelle Lidelser, bilag 22, hvor det er anført, at der er sket et markant tilbagefald i klagers tilstand.

PFA har således kunne konstatere en påfaldende sammenhæng mellem PFA's indstilling af klagers udbetalinger og hendes oplysninger til de respektive læger i de efterfølgende måneder i forbindelse med lægernes vurdering af hendes funktionsevne.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at de lægelige akter i sagen i høj grad bærer præg af klagers egne subjektive oplysninger og forklaringer om hendes tilstand og symptomer til de undersøgende læger. Det kan desuden konstateres, at klager i forlængelse af en lægekonsultationen den 18. februar 2019, via et telefonopkald den 26. februar 2019 til overlæge ... fik ændret overlægens vurdering til, at hendes arbejdsevne var 'fuldstændig ophævet aktuelt pga. funktionel lammelse og pga. generaliserede smerter', jf. telefonnotatet i bilag 14, s. 4. Dette til trods for, at overlægens vurdering ud fra konsultationen var, at prognosen var god, men uvis i forhold til, hvor meget klagers aktuelle funktionsniveau kunne øges, jf. bilag 14, s. 2. Det fremgår desuden af overlægens telefonnotatet, at 'Pt ringer for at spørge til sin arbejdsevne nu og på sigt, dette af hensyn til forsikring', jf. bilag 14, s. 4. Klagers oplysning til overlægen om, at hun ringede af hensyn til hendes forsikring, forekommer efter PFA's opfattelse påfaldende, jf. bilag 14, s. 1-2.

På baggrund af ovennævnte mistanke om svig indledte PFA yderligere undersøgelser, herunder observationer, af klager med henblik på at klarlægge klagers faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

Disse undersøgelser foreligger blandt andet dokumenteret i form af observationsrapporter og foto-

/videooptagelser fra de dage, hvor PFA observerede klager, den 6. og 8. december 2021, i perioden fra den 13. til 14. december 2021, den 16. december 2021 og i perioden fra den 29. til 30. december 2021, i alt 7 observationsdage.

Observationsrapporterne for de pågældende dage er fremlagt af klager i sort/hvid som bilag 12, men fremlægges for god ordens skyld i forbedret kvalitet som bilag E. De fulde videooptagelser (med sløring af bipersoner) er fremlagt af klager som bilag 13 (USB-stik). Videooptagelserne skal sammenholdes med observationsrapporterne, hvori der er henvist til de enkelte videoklip.

Ved observationerne i ovennævnte perioder er det bekræftet, at klager på de pågældende dage havde et højt funktions- og aktivitetsniveau, navnlig i forbindelse med adskillige shoppingture rundt i landet samt gåture med klagers hund.

Ud fra observationerne har PFA endvidere kunnet konstatere, at klager har et højt aktivitetsniveau med flere aktiviteter på én dag. Det fremgår således af observationsmaterialet, at klager var aktiv med indkøb i [by], ... og [by], og at hun gik ture med hendes hund dagligt, herunder på isglatte stier.

Af observationsmaterialet fremgår endvidere, at klager kørte med offentlige transport til ..., hvor hun bl.a. shoppede i ... og ... , jf. observationsrapport af 14. december 2021, kl. 10.36 og kl. 13.51-14, jf. bilag E. På observationerne ses klager endvidere at køre mange ture i sin bil i forbindelse med indkøbs- og shopping-ture, herunder til [by] og ..., hvor klager bl.a. foretog indkøb i ..., ... , ... , ... og ..., jf. observationsrapport af 6. december 2021, kl. 13:19-15:23, observationsrapport af 13. december 2021, kl. 13:05, kl. 13:40, og kl. 14:20, jf. bilag E.

PFA's observationer dokumenterer således, at klager er i stand til ubesværet at køre i egen bil og benytte offentlige transportmidler. Det er endvidere dokumenteret med observationerne, at klager

er i stand til at foretage indkøb og at gå ture med sin hund uden problemer med at gå eller bevæge

sine arme og hænder. Der kan i den forbindelse henvises til bilag 13, sekvens 2021.12.06-140 og 2021.12.06-1407 og bilag 13, s. 20, 31 og 37, hvor klager bl.a. ses bruge sine arme og hænder ubesværet i forbindelse med indkøb i forskellige supermarkeder, herunder håndtering af varer og fyldte bæreposer, og når hun skulle åbne og lukke døren og bagsmækken på hendes bil.

Det skal fremhæves, at klager gentagne gange er observeret i flere på hinanden følgende dage. Der er intet i observationsmaterialet, der taler for, at klager er nødsaget til at tage særlige hensyn for at skåne sig selv og undgå fysiske og psykiske anstrengelser. Tværtimod observeres klager at have et højt aktivitetsniveau og psykisk overskud, herunder i forbindelse med mange vandreture og shoppingture rundt i landet.

For så vidt angår klagers bemærkning om, at der er fejl i dateringen i PFA's observationsrapporter den 8. og 9. december 2021, henvises til observationsrapporterne i bilag E, s. 3, 4 og 7, hvoraf det netop fremgår, at datostemplet som følge af en fejlindstilling på observatørens kamera er forkert på video og foto, og at den 9. december 2021 rettelig er den 8. december 2021.

Ankenævnet opfordres til at gennemse det fulde observationsmateriale samt internetundersøgelsen, som dokumenterer klagers aktivitetsniveau og funktionsevne. Opmærksomheden skal i øvrigt henledes på følgende sekvenser i de af PFA foretagne videoobservationer på USB-stikket, bilag 13:

Video 2021.12.06-0857: Klager ses gående i raskt tempo med en hund langs stranden

Video 2021.12.06-1402 og -1407: Klager ses på indkøb i ... hvor hun ubesværet løfter og bærer en fyldt indkøbspose over venstre arm samt en skuldertaske over højre arm

Video 2021.12.08-0837, -0838 og -855: Klager ses gå tur med en hund, hvor hun sætter i løb efter en bold ca. 30 meter, bukker sig ned efter bolden og samler den op med højre hånd. Klager har anført, at det ikke fremgår af videooptagelsen, at klageren løber. Dette fremgår imidlertid tydeligt i videooptagelsen under sekvens 2021.12.08-0837, 00:25-00:30, hvor klager ses løbe efter hunden.

Video 2021.12.14-1310 og -1424: Klager ses gå op ad en trappe op til ... i ..., over broen og ind i en [butik]. Hun ses herefter gå op ad trappen til P-pladsen på ... Station

Video 2021.12.29-0900: Klager ses gående med en hund på en glat sti med synligt isslag. Hun ses hilse på en anden person på stien

Ovenstående observationer er blot et udsnit af de observationer, som PFA har foretaget af klager, og som dokumenterer, at klager har et højt funktions- og aktivitetsniveau, og at hun er i stand til at bevæge hele kroppen (nakke, skuldre, arme, ben m.m.) uden synlige indskrænkninger i hendes fysiske formåen. Observationerne viser ligeledes, at klager er i stand til at gå rundt på indkøb flere forskellige byer i flere timer ad gangen og kigge på tøj og andre varer, herunder at stå på tæer og række armene op over hovedet for at nå diverse varer samt at bære en eller flere indkøbsposer.

Det er PFA's opfattelse, at ovennævnte observationer og oplysninger er klart uforenelige med de oplysninger om omfanget og karakteren af klagers gener og aktivitetsniveau, som klager har afgivet

til PFA, og som skulle udgøre grundlaget for PFA's beslutning om, hvorvidt PFA skulle fortsætte bevillingen af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse.

Der er således ingen indikation af, at klager skulle have væsentlige fysiske udfordringer, såsom at hun hurtigt får ondt i hele kroppen, herunder armene, og ikke kan lave noget fysisk, som klager har oplyst til sin egen læge, jf. bilag 19. Det observerede stemmer heller ikke overens med klagers oplysning til egen læge om, at hun ikke kan klare at køre med offentlig transport, jf. bilag 19. Ud fra PFA's observationer er der heller ikke noget der tyder på, at klagers gangfunktion skulle være kluntet med en 'sejlende' fornemmelse og en 'voldsom kraftnedsættelse' i højre side af kroppen, eller at klagers højre arm skulle være helt uden funktionsevne, og at hun skulle halte grundet manglende kræfter i benet til at løfte det, jf. bilag 20 og bilag 22. Det observerede stemmer desuden ikke overens med klagers oplysning om, at hun 'taber flere ting i løbet af dagen derhjemme', fordi hun ikke kan holde på dem, jf. bilag 22. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det eneste tidspunkt, hvor klager er observeret besværet i sine bevægelser var den 30. december 2021, da klager skulle til speciallægeundersøgelse. Der henvises til videooptagelserne fra den 30. december 2021, under sekvens -0841, hvor klager ses ankomme i bil og forlade køretøjer haltende og med stift ben på vej ind til speciallægeundersøgelse, jf. bilag 13. Dette er efter PFA's opfattelse påfal-

dende, når klager ikke ses gangbesværet eller begrænset i sin bevægelighed i øvrigt på de øvrige videooptagelser i bilag 13.

Der kan i den forbindelse henvises til ... Kommunes bevillingsbrev af 21. oktober 2021, bilag 37, hvoraf det fremgår, at klager på dagen for det aktuelle møde hos jobcenteret anvendte alle 4 ekstremiteter, selvom hun tidligere havde oplyst til en kommunal sagsbehandler, at hendes højre arm var helt uden funktion, og at hun haltede på det ene ben på grund af manglende kraft i benet, jf. bilag 20 og 22.

I forbindelse med nærværende sag har PFA desuden forelagt sagens akter, herunder lægelige og kommunale akter samt de af klager udfyldte skemaer, for PFA's lægekonsulent, som er speciallæge

i arbejds- og samfundsmedicin. Lægekonsulentens udtalelser fremlægges som bilag F. Ved en samlet vurdering fandt lægekonsulenten, at klager har et funktionsniveau, der vil kunne udnyttes i erhvervsmæssig sammenhæng mere end ½ tid i et generelt erhverv. Lægekonsulenten udtaler i den forbindelse bl.a., at klagers funktionsnedsættelser og begrænsninger kun 'i ganske begrænset omfang' kan genfindes ved video-observationerne, hvor klager ifølge lægekonsulenten udviser 'et godt fysisk funktionsniveau'. Lægekonsulenten fremhæver endvidere, at klager 'er i stand til at opholde sig i rum eks. større butik med andre', at hun 'kan tage offentlig transport alene' samt 'klare længere gåture, også i bymiljø, butikker hvor hun ikke færdes til dagligt mv.', jf. bilag F.

For så vidt angår PFA's observationer af klager bemærker lægekonsulenten bl.a. at klager 'fremstår

under gåturen med en helt almindelig og upåfaldende gang, også på en dag, hvor underlaget tydeligvis er meget glat, iset', og at hun har 'ingen synlige problemer med at holde balancen eller undvige andre gående', jf. bilag F. s. 4. Det fremhæves endvidere af lægekonsulenten, at klager 'har et fuldstændigt upåfaldende bevægelsesmønster, herunder af arme og ben ved ind og udstigning af bil før og efter hun selv kører bilen', og at hun under diverse indkøb ses 'med et helt normalt bevægelsesmønster af både arme og ben og i øvrigt; herunder også når hun tager en indkøbskurv ned fra en høj stabel eller efter at have samlet sine indkøb i en pose' samt at klager 'fremstår ubesværet' ved de forskellige gøremål. Det er på den baggrund lægekonsulentens samlede vurdering og konklusion, at klagers funktionsniveau 'vil kunne anvendes i erhvervsmæssig sammenhæng, der som de psykiske skånehensyn tilgodeses', jf. bilag F, s. 5.

Klager findes således at have beskrevet en dagligdag, der ligger langt fra den faktiske dagligdag, som PFA's observationer og de øvrige oplysninger viser. Der er herefter intet i de oplysninger, som PFA nu er i besiddelse af, som antyder, at klager skulle have de anførte funktionsindskrænkninger som følge af fysiske eller psykiske udfordringer med den virkning, at hendes erhvervsevne skulle være reduceret i dækningsberettiget grad.

På baggrund af ovennævnte observationer og især sammenholdt med det lægelige materiale i sagen er det PFA's opfattelse, at klagers erhvervsevne fortsat ikke er nedsat i dækningsberettiget grad, men at klager med rette tiltag og eventuelle psykiske skånehensyn, f.eks. i form af enkle og ukomplicerede arbejdsopgaver, uden tidspres eller væsentligt ansvar samt mulighed for veksle-

de arbejdsstillinger og ekstra hvilepauser, vil være i stand til at arbejde mere end halv tid inden for et relevant erhverv. PFA har i den forbindelse bemærket, at klager på intet tidspunkt er blevet relevant

arbejdsprøvet, hvor eventuelle skånebehov som disse tilgodeses.

Det er derfor PFA's klare opfattelse, at PFA har været berettiget til at indstille udbetalingerne af klagers erhvervsevnetabsydelse, herunder retten til præmiefritagelse, med virkning pr. 31. marts 2021, som sket.

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at klager ikke opfylder betingelsen om en ned-sættelse af hendes generelle erhvervsevne med 50% eller mere således, at PFA har været beretti-get til at stoppe klagers udbetalinger samt præmiefritagelse.

2.4 Det bemærkes for en ordens skyld, at PFA ikke har ophævet klagers erhvervsevnetabsforsik-ring, som fejlagtigt anført af klageren under punkt 8.3 i klageskriftet.

2.5 [klagerens] klage

Det kan oplyses, at klager fik lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger til ovenstående forhold, herunder det fremsendte dokumentationsmateriale, forinden PFA traf endelig beslutning om at fastholde indstillingen af klagers udbetalinger af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefri-tagelse, gennem korrespondance med PFA's advokat samt PFA's klageansvarlige, men at ingen af de fremkomne bemærkninger gav PFA anledning til en ændret vurdering i sagen.

2.5.1 Nye oplysninger efter PFA's afgørelse - bilag 24, 42 og 43

2.5.1.1 Bevilling af førtidspension - bilag 43

Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af klageskriftet og det fremlagte bilag 43, at klager er blevet bevillet førtidspension med virkning fra den 1. juli 2022. Det skal i den forbindelse frem-hæves, at det følger af fast retspraksis, at tilkendelse af førtidspension ikke kan tillægges afgørende be-vismæssig betydning ved afgørelsen af, om en forsikringstager er berettiget til erhvervsevnetabs-ydelse, idet tilkendelse af førtidspension baserer sig på andre kriterier end forsikringsbetingel-sernes kriterier for bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse. Den manglende be-tydning af tilkendelsen af førtidspension underbygges også af, at tilkendelsen er sket på baggrund af et efter PFA's opfattelse misvisende billede af klagers funktionsbegrænsninger.

Det forhold, at klager er blevet bevilget førtidspension, idet ... Kommune har vurderet, at der er dokumentationen for, at klagers arbejdsevne varigt er nedsat og ikke kan forbedres ved deltagel-se i kommunale tilbud, er således ikke til hinder for, at PFA uafhængigt af kommunens vurdering og bevillinger, foretager en selvstændig vurdering i forhold til klagers funktionsevne og hendes ret til forsikringsdækning hos PFA.

2.5.1.2 Øvrige nye oplysninger - bilag 24 og 42

Klager har med sit klageskrift fremlagt en række yderligere oplysninger, som PFA ikke var i besid-delse af på tidspunktet for PFA's afgørelse om at stoppe udbetalingerne.

Det nye materiale er fra 2022 og består af henholdsvis en lægeattest fra 6. april 2022, udarbejdet af læge ... (bilag 24), og en rapport fra [konsulentvirksomhed] af 24. marts 2022 (bilag 42), hvoraf det fremgår, at klager har været i praktik som ... hos ... i 1 time om ugen fra den 10. januar 2022 til og med den 4. marts 2022 (i alt 8 uger).

PFA har forud for nærværende ankenævns sag haft mulighed for at gennemse og komme med bemærkninger til de nye oplysninger til sagen. Det er imidlertid PFA's opfattelse, at disse akter ikke indeholder nye oplysninger, der giver PFA anledning til en ændret vurdering.

Det skal i den forbindelse endnu engang bemærkes, at PFA i forbindelse med nærværende sag har rådført sig med PFA's lægekonsulent, jf. bilag F. Som tidligere anført, er PFA's lægekonsulent speciallæge i arbejds- og samfundsmedicin, og lægekonsulenten har foretaget en samlet vurdering af klagers helbredstilstand og arbejdsevne på baggrund af sagens akter, herunder de lægelige akter, observationsmaterialet og klagers egne oplysninger til selskabet.

På baggrund af det nye materiale i sagen (bilag 24, 42 og 43) har PFA's lægekonsulent senest den 18. juli 2022 vurderet følgende i forhold til klagers helbredstilstand og arbejdsevne, jf. bilag F:

'Dokumentation:

LÆ 265 egen læge dateret 06.04.2022 (bilag 24),

[Konsulentvirksomhed] rapport dateret 24.marts 2022 (bilag 42) samt

Brev fra kommune – Bevilling af førtidspension (bilag 43).

(...)

Vurdering:

Der er ikke fremkommet ny lægelig dokumentation, der ændrer tidligere vurdering af at den generelle EE ikke er dokumenteret nedsat med ½ af helbredsmæssige årsager.

Egen læge har ikke bidraget med væsentligt nyt helbredsmæssigt og har ikke argumenteret/begrundet helbredsmæssigt hvorfor [klageren] evt. ikke kan vende tilbage til arbejdsmarkedet med skånehensyn, såsom eks. varetagelse af opgaver 'i mindre doser', gradvis øge mv.

Det at [klageren] ikke kan 'køre i storbyer' o. lign. vurderes ikke at være et argument for [klageren] ikke kan varetage et skånsomt arbejde.

Der fremkommer intet objektivt eller velargumenteret nyt i LÆ 265 fra april 22.

[Klagerens] subjektive beskrivelse bidrager ikke med væsentligt nyt.

Praktikperioden i ... har været ganske kortvarig og bl.a. derfor ikke retvisende for funktionsevnen.

De helbredsmæssige oplysninger under praktikforløbet er altovervejende subjektive oplysninger fra [klageren], bortset fra der på tidspunkter er set haltende gang.

Resultat af praktikken vurderes ikke i overensstemmelse med øvrige objektive oplysninger om [klagerens] funktionsevne.

Den generelle erhvervsevne vurderes fortsat ikke dokumenteret nedsat med ½.'

Lægekonsulent, speciallæge i Arbejdsmedicin og Samfundsmedicin.'

PFA har bl.a. lagt vægt på lægekonsulentens samlede vurdering og konklusion om, at klager har et funktionsniveau, der vil kunne udnyttes i erhvervsmæssig sammenhæng på mere end halv tid, jf. bilag. Denne vurdering er velfunderet i sagens øvrige akter, herunder observationsmaterialet.

PFA har således foretaget en helhedsvurdering af klagers erhvervsevne ud fra de samlede oplysninger i sagen. Det bestrides derfor, at PFA - som anført af klager - uberettiget har tilsidesat de lægelige oplysninger og vurderinger i sagen, jobcenterets vurdering og klagers egne beskrivelser af sin funktionsevne til PFA.

2.5.2 PFA's observationer

2.5.2.1 PFA's mistankegrundlag forud for observationerne

For så vidt angår klagers bemærkning om, at PFA uberettiget har iværksat personobservation af hende uden at afveje og vægtet de indhentede oplysninger på en neutral og loyal måde, henvises til afsnit 2.3 ovenfor, samt det i bilag 10 anførte vedrørende PFA's mistankegrundlag.

Det fastholdes, at de forhold, som PFA har redegjort for ovenfor og i brev af 21. februar 2022, bilag 10, udgør et velbegrunderet og dokumenteret mistankegrundlag i forhold til, at klager havde afgivet urigtige oplysninger til PFA eller tilbageholdt væsentlige informationer, og at PFA på baggrund af dette var berettiget til at iværksætte personobservation af klager.

Det gøres gældende, at PFA har dokumenteret, at der inden selskabets iværksættelse af personovervågning forelå en velbegrunderet og dokumenteret mistanke om, at klager havde afgivet urigtige

oplysninger til PFA eller tilbageholdt væsentlige informationer, og at PFA derfor har haft det fornødne grundlag for at iværksætte personovervågning af klager.

På den baggrund bestrides det, at de ved personovervågningen indsamlede oplysninger er i strid med § 8 i bkg. 1377 af 22 juni 2021 § 8. Det bestrides under alle omstændigheder, at en eventuel overtrædelse af den pågældende bestemmelse skulle have den konsekvens, at oplysningerne ikke kan indgå i sagen. Der er der intet belæg for i hverken bekendtgørelsen eller retsplejeloven. Det er Finanstilsynet - og ikke forsikrede - som har kompetence til at vurdere og påtale eventuelle overtrædelser af bekendtgørelsen.

2.5.2.2 Klagers egne kommentarer til observationsmaterialet - bilag 44

Klager har med klageskriftet fremsat sine egne supplerende bemærkninger til PFA's observationsrapporter og videooptagelser, jf. bilag 44. For så vidt angår PFA's observationsmateriale er det klagers opfattelse, at dette ikke er en neutral og loyal måde at udføre observation, jf. klageskriftets s. 20, bl.a. fordi PFA, ifølge klager, specifikt har 'instrueret' observatørerne i at vente udenfor speciallægeklinikken og observere klager der. Klager har endvidere anført, at hun, for så vidt angår de forskellige indkøbsture i bl.a. [by] og [by], 'udnyttede lejligheden til at småhandle' i henholdsvis og ... , jf. bilag 44.

For så vidt angår to af PFA's observationsdage, den 13. og 14. december 2021, har klager anført, at hun havde planlagt en tur til ... 'i god tid ved køb af orange billet', og at grunden til, at hun havde aktiviteter to dage i træk var, at hun med kort varsel fik en ny tid til behandling på [hospital] den 13. december, men at hun havde glemt, at hun havde planlagt at skulle til ... dagens efter, den 14. december.

Klager anfører, at dette var årsag til, at hun var 'afsted 2 dage i streg'. For så vidt angår den ene observationsdag, den 13. december 2021, beskriver klager, at dette var en 'Lang dag ud over det sædvanlige ', og at hun 'var træt'. For så vidt angår den efterfølgende observationsdag, den 14. december 2021, anfører klager, at 'Efter dagens aktivitet var jeg meget udmattede/meget træt da

jeg kom hjem og måtte sætte hele 15. december af til at få et pusterum', og at 'Det var helt sikkert en rigtig dårlig ide at have taget afsted 2 dage i træk ', jf. bilag 44, s. 2.

Det er derudover klagers opfattelse, at PFA uberettiget har iværksat personobservation af hende, og at PFA i øvrigt ikke har afvejet og vægtet de derved indhentede oplysninger på en neutral og loyal måde.

Ovenstående bemærkninger fra klager må imidlertid afvises med henvisning til, at der er tale om objektivt konstaterbare forhold om klagers funktions- og aktivitetsniveau, som viser, hvad hun rent

faktisk er i stand til, og som dermed ikke kan afvises eller bortforklares. Hvis det var sandt, at klager ikke var i stand til at udføre de bevægelser og aktiviteter, som hun har oplyst til PFA, ville det i sagens natur ikke være muligt at observere hende i færd med at udføre de pågældende bevægelser og aktiviteter. Det er ikke muligt at observere en person foretage sig noget, som den pågældende person ikke er i stand til at foretage sig. Det må desuden afvises, at PFA - som anført af klager - PFA skulle have haft en særlig forudindtaget 'forventning' om, at klager gik på en bestemt måde, og at der 'reelt er tale om helt almindelige gang' for klager eller 'en tilfældighed'.

Observationerne giver ingen som helst indikation af, at klager skulle have væsentlige fysiske udfordringer, dette uanset klagers bemærkning om, at de forskellige indkøbsposer skulle have et særligt let indhold.

Klager har endvidere anført, at PFA ikke har udført observation på en 'en neutral og loyal måde ', idet PFA - ifølge klager - ved at observere personer 'i bestemte situationer' kan 'indlæse egne forventninger til, hvordan en person skal agere i en given situation' og dermed ikke er objektive i sine observationer. Klager påstår endvidere, at PFA's medarbejder, der observerede klageren, bevidst ventede på klageren ved speciallægeklinikken, og at PFA specifikt instruerede medarbejderen i at vente udenfor speciallægeklinikken og observere klageren der.

Det bestrides, at der på nogen måde skulle være noget illoyalt ved PFA's observationer i sin helhed,

eller at observatørerne i øvrigt skulle have modtaget særlig instruks om at filme klager udføre særlige aktiviteter. Det skal i den forbindelse særligt fremhæves, at PFA's videooptagelser af klager, bilag 13, samt observationsrapporterne, bilag E, objektivt dokumenterer, at klager er i stand til at udføre aktiviteter, som hun har oplyst til PFA, at hun ikke kan udføre. Der henvises endnu engang til omfanget af PFA's observationsmateriale, hvor klagers gang er dokumenteret med videooptagelser gentagne gange. Observationerne dokumenterer således, at klager er i stand til langt mere,

end hvad hun har oplyst til PFA, dette uagtet klagers påståede fysiske skavanker, herunder at klagers gangfunktion er præget af en 'voldsom kraftnedsættelse' i højre side af kroppen, eller at klager halter grundet manglende kræfter i benet til at løfte det, jf. bilag 20 og bilag 22.

Det er på den baggrund PFA's opfattelse, at det er påfaldende, at klager haltede med stift ben i forbindelse med speciallægeundersøgelsen den 30. december 2021, jf. observationsrapporten på s. 37-38 i bilag E, når klager på de øvrige observationsdage ses med en ubesværet gangfunktion. Klagers bemærkning om, at PFA's observatør skulle have haft en forudindtaget forventning om, at

klager 'går på en bestemt måde ', giver ingen mening, når klagers gang er dokumenteret ved videooptagelserne.

2.6 Klagers henvisning til ankenævns- og retspraksis

Klager har med henvisning til Højesterets dom af 24. april 2017, refereret i UfR 2017.2147H, gjort gældende, at PFA ikke har løftet bevisbyrden for, at de observerede fysiske aktiviteter er 'uforenelige' med de af klageren afgivne oplysninger, som ligger til grund for PFA's dækning ved tab af erhvervsevne. Det gøres imidlertid gældende, at PFA med det fremlagte observationsmateriale har løftet denne bevisbyrde. Det gøres således gældende, at klager i observationsperioden på i alt 7 observationsdage, er observeret med et betydeligt aktivitets- og funktionsniveau med flere aktiviteter på én dag uden synlige bevægeindskrænkninger eller smerter, hvilket er klart uforeneligt med de af klager påståede gener, og de oplysninger, som klager har afgivet til PFA.

Det er desuden PFA's opfattelse, at den citerede dom er irrelevant i nærværende sag, idet PFA netop har observeret klager over flere på hinanden følgende dage, hvorfor der ikke er tale om et øjebliksbillede, hvor PFA kunne have fået et forkert indtryk af klager, fordi klagers gener varierede fra dag til dag.

Klager har endvidere henvist til ankenævnets kendelse nr. 94656 af 3. februar 2021, hvor ankenævnet fandt, at 'gammelmandstennis' måtte betegnes som en almindelig hverdagshandling, som ikke i sig selv viser noget afgørende om klagerens smerter. Det skal imidlertid fremhæves, at ankenævnet i efterfølgende kendelser omvendt har fundet, at observationer af forsikrede i dagligdagssituationer har været tilstrækkeligt til at berettige et stop af udbetaling af ydelser. Der kan her bl.a. henvises til ankenævnets kendelse nr. 93591 af 30. juni 2021, hvor nævnet udtalte følgende:

'Den fremlagte observationsrapport og de videoklip – som nævnet har set – beskriver/viser alene klageren i almindelige dagligdags situationer. Det bemærkes dog, at klageren i de situationer, som fremgår af videomaterialet, ikke fremstår, som om hun i disse konkrete situationer har daglige smerter på 4-5 – på en skala fra 1-5 – således som hun har beskrevet i eksempelvis funktionsattest af 24/6 2017'.

I denne sag bemærkede ankenævnet således, at klageren, selvom hun alene var observeret i almindelige dagligdags situationer, ikke fremstod, som om hun havde daglige smerter i en sådan grad, som hun havde oplyst til selskabet.

Det er desuden PFA's opfattelse, at ankenævnets kendelse nr. 94656, som klager har henvist til, er af begrænset betydning for nærværende sag, idet de to sager vedrører meget forskellige forhold, og derfor ikke er sammenlignelige. I afgørelsen i kendelse nr. 94656 lagde ankenævnet blandt andet vægt på, at klagers begrænsede fritidsaktivitet i form af tennisspil kunne beskrives som 'gammelmandstennis' med spillere i 60'erne, samt at speciallægen ved den neuropsykologiske undersøgelse af klager fandt, at der var god overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund, og at klager efter speciallægens vurdering var reel og troværdig i sin beskrivelse af eget funktionsniveau.

I nærværende sag fremgår det i modsætning hertil af den seneste lægekonsulentudtalelse, bilag F, at der fremkommer intet objektivt eller velargumenteret nyt i lægeattesten fra april 2022 (bilag 24), at de helbredsmæssige oplysninger under praktikforløbet altovervejende er subjektive oplys-

ninger fra klager selv, og at resultatet af praktikken derfor ikke vurderes at være i overensstemmelse med øvrige objektive oplysninger om klagers funktionsevne, jf. bilag F. Det fremgår desuden

af speciallægens konklusion i bilag 23, at 'Alle symptomerne er grundigt udredt og der er ikke fundet nogen organisk forklaring'.

For så vidt angår klagers henvisning til kendelse nr. 96563 af 19. januar 2022, skal det bemærkes, at klageren i denne sag led af smerter og psykiske lidelser. Dette er ikke tilfældet i nærværende sag, idet klager er diagnosticeret med fibromyalgi, som er en smertetilstand i kroppen, der er defineret ud fra en række fysiske symptomer. Denne ankenævnskendelse er derfor efter PFA's opfattelse af begrænset betydning for nærværende sag, idet klager i nærværende sag ikke lider af nogen psykiske lidelser, og at de to sager derfor ikke er sammenlignelige.

Det er PFA's opfattelse, at det foreliggende omfattende observationsmateriale, som udgøres af både observationsrapporter og videomateriale, samt internetundersøgelsen udgør et repræsentativt billede af klagers generelle funktionsevne og aktivitetsniveau. Det gøres tillige gældende, at det foreliggende observationsmateriale og internetundersøgelsen med al ønskelig tydelighed viser, at klagers erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad. Der kan henvises til observationsmaterialets omfang og det forhold, at PFA har foretaget observationer i en periode på i alt 7 dage af flere timers varighed dagligt og over flere på hinanden følgende dage. Det skal desuden understreges at der med PFA's observationsmaterialet er tale om objektivt konstaterbare forhold. Heroverfor står det faktum, at der ikke er nogen objektive fund i de lægelige akter, der således alene baserer sig på klagers subjektive tilkendegivelser, herunder overfor de undersøgende læger. Der henvises til lægekonsulentens seneste udtalelse fra juli 2022, bilag F, som er citeret ovenfor.

De nytilkomne oplysninger i sagen (bilag 24, 42 og 43) herunder det lægelige materiale, er således også uden objektive fund, hvilket tillige har betydning for PFA's afgørelse om at stoppe klagers udbetalinger af erhvervsevnetabsydelse.

Det er endvidere PFA's opfattelse, at den funktionsevne, som klager observeres at have, under de konkrete omstændigheder er udtryk for, at hun rent faktisk er i stand til at varetage et erhverv på mere end halv tid med rette tiltag og eventuelle skånehensyn, f.eks. i form af enkle og ukomplicerede arbejdsopgaver, uden tidspres eller væsentligt ansvar samt mulighed for vekslende arbejdsstillinger og ekstra hvilepauser. Der kan i den forbindelse henvises til klagers CV, bilag 1, hvoraf det fremgår, at klager har en god uddannelsesmæssig baggrund og mange erhvervsmæssige kompetencer, som efter PFA's opfattelse vil kunne udnyttes i flere forskellige erhverv.

Det bemærkes, at det er klager, som har bevisbyrden for, at hendes erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget grad. Det forhold, at PFA tidligere har vurderet, at klager havde et dækningsberettiget erhvervsevnetab, ændrer ikke på, at klager har bevisbyrden for, at dette fortsat er tilfældet, og denne bevisbyrde er ikke løftet. Det skal i den forbindelse fremhæves, at klager alene havde modtaget udbetalinger af præmiefritagelse i to år og to måneder, da udbetalingerne og præmiefritagelsen blev stoppet pr. 31. marts 2021.

Selv for det tilfælde, at ankenævnet måtte finde, at PFA har bevisbyrden for, at klagers erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad, gøres det gældende, at PFA har løftet denne bevisbyrde ved det fremlagte observationsmateriale sammenholdt med de kommunale og lægelige akter.

3 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at klager ikke har løftet bevisbyrden for, at hun fra og med den 31. marts 2021 har et generelt erhvervsevnetab på mindst halvdelen.

Det gøres derfor gældende, at klager ikke opfylder betingelserne for udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og ret til præmiefritage, og at PFA som følge heraf har været berettiget til at indstille klagers udbetalinger af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse fra den 31. marts 2021, som sket."

Klagerens advokat har den 15/9 2022 bl.a. anført:

"1. Generelle bemærkninger

Klageskriftet og de hermed fremlagte bilag 1-45 indeholder de fornødne oplysninger og argumenter vedrørende klagers nedsatte erhvervsevne. Sagens svarskrift indeholder for så vidt ingen nye oplysninger.

Det bemærkes, at de med svarskriftet fremlagte bilag D og E synes at være identiske med klageskriftets bilag 11 og 12.

Helt overordnet drejer sagen sig om, hvorvidt klagers generelle erhvervsevne er - og var – nedsat med mindst halvdelen pr. 31. marts 2021.

Sagen drejer sig således ikke om, hvorvidt klager har afgivet urigtige oplysninger. PFA har dog i svarskriftet anført, at PFA havde mistanke om, at klager havde afgivet urigtige oplysninger til PFA, og på det grundlag iværksatte PFA indhentelse af personoplysninger og personovervågning.

PFA iværksatte indsamling af oplysninger, jf. bilag 11 og bilag D, efter beslutningen om at stoppe udbetalingerne pr. 31. marts 2021, ligesom PFA iværksatte observationer efter dette tidspunkt. PFA tilbød endvidere at indhente ny speciallægeerklæring parallelt med, at der blev iværksat observationer, jf. speciallægeerklæring af 30. december 2021, bilag 23.

PFA stoppede således udbetalingerne, fordi selskabet fandt, at der ikke på det foreliggende grundlag var dokumenteret et erhvervsevnetab på 50% i ethvert erhverv, jf. bilag 6, afvisning af 8. marts 2021.

Klageren var på det tidspunkt stadig uafklaret og midt i et nyt jobafklaringsforløb hos Kommunen, der endte med en førtidspension, og i behandling på [klinik] i ...

Først efter at klageren havde indgivet en klage til PFA, iværksatte PFA nærmere undersøgelser for derved at søge at understøtte den beslutning, selskabet allerede havde truffet.

Af den grund fastholdes det, at personobservationerne ikke var neutrale, idet de blev iværksat med det formål at bekræfte en allerede truffet afgørelse.

2. Erhvervsevnenedsættelsen – det helbredsmæssige grundlag

Denne sag drejer sig således om, hvorvidt klager opfylder de helbredsmæssige og økonomiske betingelser for at modtage udbetalinger og præmiefritagelse i henhold til tab af erhvervsevnedækningen.

Til brug for vurderingen heraf er der fremlagt en række lægelige bilag, herunder speciallægeerklæring af 30. december 2021, bilag 23, og journaler fra Klinik for Liasonpsykiatri, ...

Hos sidstnævnte har klager været i et længere behandlingsforløb. Det fremgår af sagens bilag 18, der er en statusattest udarbejdet til Kommunen, at behandlingsforløbet pr. 12. oktober 2020 var udvidet til 24 gange. Speciallægen har udfærdiget sin speciallægeerklæring, bilag 23, på baggrund af en samtale og en undersøgelse af klageren.

Heroverfor står personobservationer udført over i alt 7 observationsdage i december 2021 udført af PFAs konsulenter, der typisk ikke har en lægefaglig baggrund. PFAs lægekonsulent, der har vurderet sagen, jf. bilag F, har vurderet sagen på baggrund af sagens skriftlige materiale, hvilket vil sige samme materiale, der nu er forelagt Ankenævnet for Forsikring. PFAs lægekonsulent er speciallæge i arbejdsmedicin og samfundsmedicin.

Speciallægen, der udarbejdede speciallægeerklæring af 30. december 2021, er speciallæge i neurologi, som må siges at være et speciale tættere på de lidelser, klageren har, end det arbejds- og samfundsmedicinske speciale. Sidstnævnte konstaterede, at 'Alle symptomer er grundigt udredt, og der er ikke fundet nogen organisk forklaring. Der er god overensstemmelse mellem symptomatologien, skadelidtes klager og den objektive undersøgelse. Giver god mening, at skadelidte har funktionel lidelse og fortsætter sit forløb på [klinik] mhp. relevante værktøjer og evt. symptomlin-dring'.

Grænserne, for hvor meget klager kan eller ikke kan arbejde, er afprøvet hos virksomheden ... der er et rehabiliteringscenter, i en periode over 8 uger fra januar 2022 til primo marts 2022. Arbejdsgiveren har haft mulighed for at observere og følge klageren og har på baggrund heraf anført, at klageren havde et stabilt fremmøde på nær 2 sygedage på grund af Corona, og at hun var imødekommende og rigtig gerne ville arbejde. Arbejdsgiveren har videre oplyst, at klageren klarede arbejdsopgaverne stille og roligt, men i et langsomt tempo, og at det var tydeligt, at klager var begrænset i sin fysiske form og nogle dage havde det svært med at udføre arbejdsopgaverne, hvorfor hun gik før tid eller blev sendt hjem.

Klager har ikke selv mulighed for at afprøve grænserne for, hvor meget eller lidt hun kan arbejde. Klageren er som alle andre henvist til at følge det kommunale jobafklaringsforløb.

Det fastholdes heroverfor, at observationerne udført af PFA hverken modsiger den lægelige dokumentation fra de læger, der har kendskab til klager – eller viser noget om klagers evne til at udføre et egentligt erhvervsarbejde, herunder et arbejde, hvor der tages skånehensyn.

3. Kommentarer til enkelte afsnit i PFAs svarskrift:

Klager vil i det følgende kommentere enkelte afsnit i PFAs svarskrift.

Under punkt 2.3 har PFA anført, at selskabet i forbindelse med vurderingen af klagers erhvervsevne

'kom i besiddelse af et bredt udvalg af oplysninger' og henviser i den forbindelse til bilag D, der er en udskrift af internetundersøgelser.

Udbetalingerne stoppede pr. 31. marts 2021, jf. bilag 6, hvilket som anført ovenfor var før iværksættelse af undersøgelser og person observation. Der er således ikke overensstemmelse med det anførte, der er en generaliseret bemærkning, og sagsforløbet i den konkrete sag.

PFA har øverst side 4, i svarskriftet henvist til, at klagers helbredsmæssige tilstand tilsyneladende forværres efter ophøret af udbetalingerne. Det må forstås sådan, at PFA finder dette mistænkeligt.

Heroverfor bemærkes, at det for de fleste ville være en belastning at få besked om, at ens forsikringsydelser, og dermed ens økonomiske grundlag, stopper. En forværring af klagerens tilstand på baggrund af bekymring om fremtiden stemmer overens med statusattesten fra 12. oktober 2020, jf. bilag 18. Heri er det anført, at klagers største udfordring er, at hendes symptomer trigges meget let, og at hun bliver stresset i en grad, hvor hun mister evnen til at holde fokus, og omgivelserne omkring hende gynger, og hun bliver udmattet.

Derudover skal det bemærkes, at første halvdel af 2021 var en belastende tid for klager. Flere forhold gjorde sig gældende:

- Corona nedlukning, hvilket bl.a. betød, at der ikke var/kun var begrænset genoptræning.
- Jobcenteret var påvirket
- Sagsbehandleren blev sygemeldt, og der var derfor ikke opfølgning på ressourceforløbet, der var ved at udløbe. Klage vidste således ikke, om hun kunne få ressourceforløbsydelse eller ej, hvilket også bekymrede og belastede.
- Udtrapning af stærk medicin/morfin.

Samtidig med stress, pres og udtrapningen af stærk medicin/morfin fik klager sværere ved at håndtere sine smerter, hvilket påvirkede hendes måde at bevæge sig på, da højre side af kroppen gjorde ondt hele tiden og virkede kraftløs. Klager var derudover meget træt og havde svært ved at koncentrere sig og huske. Dette fortalte klager til sin behandler [klinik], [hospital], og det blev journalført.

Hvad angår udtrapning af stærk medicin/morfin fastholdes det, at dette var en lægefaglig beslutning, da klager ikke tåler stærke morfinpræparater. Klager bruger fortsat almindelig smertestillende håndkøbsmedicin.

Klager kom ikke så meget ud i perioden, da klagers gamle hund blev syg og døde.

Forværringen er beskrevet i statusattesten af 15. juli 2021, bilag 22. Klager fik forlænget sine behandlinger med 10 gange over ca. 6 mdr. De ekstra behandlinger var virksomme, og klager fik mere ro til at håndtere stress og pressede situationer. Der blev tilbudt et nyt rehabiliteringsforløb i oktober 2021, bilag 33, hvilket klageren ikke var glad for af helbredsmæssige årsager, men det afklarede dog økonomien, idet klager så fik ressourceforløbsydelse.

Observationerne af klager er således foretaget efter et længerevarende virksomt behandlingsforløb

og på et tidspunkt, hvor der er mere ro på den økonomiske situation.

PFA har ligeledes på side 4 henvist til telefonnotatet, fremlagt som bilag 14, af 26. februar 2019, og PFA mistænkeliggør overlægens notat om forsikringsdækning.

Som anført i svarskriftet, side 16 og 17, er der ikke i sig selv noget mistænkeligt i at oplyse sin læge om, at man har søgt om forsikringsdækning eller har en sag hos sit forsikringsselskab. Alternativet ville være, at man holdt det skjult for sin læge og andre behandlere, at man modtog en ydelse fra et forsikringsselskab. En sådan hemmeligholdelse forekommer unødvendig.

Det fremgår af Statusattest af 18. februar 2019, bilag 14, under konklusionen: *'[klageren] vil ikke kunne genoptage ordinær erhvervsmæssig beskæftigelse inden for periode, og det er ligeledes tvivlsomt, om hun nogensinde kommer til at arbejde på ordinært vilkår'*

Dette er på et forholdsvist tidligt tidspunkt i klagers sygemelding, og klager håbede faktisk, at hun ville blive rask. Hun kontaktede derfor overlæge ... , men talte ikke med ... selv, men med hendes sekretær. Klager vidste ikke, hvad overlægen ville skrive i journalen.

Klager holdt af sit arbejde som ... og var dygtig til det. Som dokumentation herfor fremlægges:

Diplom fra ... 15.06.2012, bilag 46. Anbefaling fra ... 07.12.2017, bilag 47. Anbefaling fra ... 05.02.2019, bilag 48.

5. Personobservationerne

Vedrørende personobservationen over i alt 7 observationsdage har PFA anført, at klager i de pågældende dage havde et 'højt funktions- og aktivitetsniveau, navnlig i forbindelse med adskillige shoppingture rundt i landet samt gåture med klagers hund'.

Heroverfor bemærkes det, at formuleringen 'adskillige shoppingture rund i landet' er en overdrivelse. Klager bor i [by] og er observeret handle i [by] samt i [by], der ligger ca. 18-20 minutters kørsel fra [by]. Herudover er klager observeret en enkelt gang i [by], hvor hun tog toget til [by]. Det tager ca. 30 minutter at køre i tog til [by] fra [by].

Når PFA i svarskriftet således også anfører, at klageren kører 'mange ture i sin bil i forbindelse med indkøbs- og shoppingture' og henviser til kørsel til [by] og ..., skal det altså læses i det lys, at klageren bor i [by], og dermed også relativt tæt på ..., og en ganske kort togtur fra [by].

Øverst side 5, andet afsnit, har PFA anført, at klager har et 'højt aktivitetsniveau og psykisk overskud, herunder i forbindelse med mange vandreture og shoppingture rundt i landet'. Også dette er en overdrivelse. Klager vandrer ikke; hun går tur med sin hund ca. 1,7 km rundt i nabolaget, hvor hun bor, og der er som nævnt ikke tale om 'shoppingture rundt i landet', men indkøb foretaget i klagers hjemby, nabobyen og en enkelt juleindkøbstur til [by], hvor klager i øvrigt tidligere har boet i mange år og derfor kender godt.

Samme forhold gør sig gældende, når PFA nederst side 5 anfører, at klager er i stand til at tage på indkøb i 'forskellige byer i flere timer ad gangen og kigge på tøj og andre varer, herunder at stå på tæer og række armene op over hovedet for at nå diverse varer samt at bære en eller flere indkøbsposer'.

Ud fra PFAs beskrivelse fremstår det således som om, klager kører rundt til mange forskellige byer, hvorimod der konkret er tale om 2 byer; hjembyen [by] og nabobyen ..., og som nævnt; [by]. Hertil kommer, at klager ikke har bestridt, at hun kan stå på tæer eller række armene op over ho-

vedet, eller at hun kan bære en indkøbspose. Klager har derimod oplyst, at det udtrætter hende at foretage disse ting, og at det er forbundet med smerter efterfølgende.

Det skal også bemærkes, at klager er ... cm høj og derfor ofte må stå på tæer for at nå varer fra højt placerede hylder. Det har hun vænnet sig til er et livsvilkår, hvilket ikke er det samme, som at det kan omsættes til en erhvervsbeskæftigelse.

PFA's lægekonsulent har kommenteret observationerne af klager og noteret sig, jf. bilag F, blandt andet, at klager har et 'konkret fuldstændig upåfaldende bevægelsesmønster'. Videre konkluderer speciallægen, at klager har et funktionsniveau, der vil kunne anvendes til erhvervsmæssig sammenhæng, dersom de psykiske skånehensyn tilgodeses.

Heroverfor fastholdes det, at klager alene er observeret foretage sig dagligdags ting i overensstemmelse med det, hun har oplyst overfor PFA, at hun kan foretage sig, såsom at gå ture. Klager er således ikke observeret foretage sig ting, der har egentlig erhvervsmæssig relevans, såsom at udføre frivilligt arbejde, administrativt eller praktisk; hjælpe venner eller familie med udførelse af praktiske opgaver; udføre tunge løft eller dyrke egentlig sport.

I den forbindelse bemærkes det, at klager ikke kan genkende PFA's beskrivelse af, at hun skulle løbe, når hun går tur med sin hund, eller 'sejle' når hun sidder stille i hendes og ægtefællens motorbåd.

PFA har i svarskriftet, side 9 nederst og 10 øverst, vedrørende observationerne anført, at det 'ikke [er] muligt at observere en person foretage sig noget, som den pågældende person ikke er i stand til at foretage sig'. Det er et indlysende korrekt udsagn. Imidlertid har klager ikke oplyst, at hun for eksempel ikke kan gå ture, køre bil eller bære indkøbsposer. Hertil kommer, at klager ikke er observeret foretage sig nogen af disse ting i et tidsrum eller over et tidsspænd, der kan sammenlignes med en halv eller en hel arbejdsdag.

Således er klager for eksempel den 14. december 2021 observeret, mens hun sad i toget til [by] med afgang ca. 10.36 og ankomst 11.05. Senere samme dag, kl. 13.24 er klager observeret siddende på en bænk i banegårdscenteret i [by], det vil sige ca. 2½ time efter hun ankom til [by]. Klager har således bevæget sig rundt i [by] i ca. 2½ time, hvorefter hun ventede på stationen indtil toget kom, kl. ca. 13.51, og var retur i [by] ca. ½ time senere.

PFA hæfter sig ved denne tur; dels dens omfang og dels det forhold, at klager kørte i tog. Heroverfor bemærkes det, at klager som nævnt kun er væk fra hjemmet i ganske få timer. Endvidere har klager ikke oplyst, at hun ikke kan køre i tog.

Det fremgår af lægeattest af 10. marts 2021, bilag 19, at 'klager ikke kan klare at køre med offentligt transportmiddel, men skal trænes op i dette' [min understregning]. Klager har efter denne lægeattest taget toget til [by] nogle gange sammen med sin mand for at træne togekørsel, og er der ved blevet tryk ved at tage toget alene.

Det fastholdes, at hverken kørsel i bil over kortere distancer eller korte togture modbeviser, at klagers helbred er som beskrevet i det lægelige materiale, og at klagers erhvervsevne dermed er nedsat med mindst 50%.

6. Ankenævnskendelser og praksis:

PFA har henvist til kendelse nr. 93591 af 30. juni 2021. Denne kendelse vedrører imidlertid en person, der var tilkendt fleksjob 16 timer om ugen, og indeholder desuden henvisning til en speciallægeerklæring der støttede selskabets synspunkter. I sagen var der således en speciallæge, der havde undersøgt forsikringstageren, og afgørelsen var således ikke alene baseret på selskabets lægekonsulents vurdering af det skriftlige materiale.

Der kan i øvrigt henvises til Østre Landsrets dom af 5. december 2011, optrykt i FED 2011.230, der er en af de første og retningsgivende domme i sager, hvor et forsikringsselskab har foretaget personobservation.

I denne sag var forsikringstageren observeret skubbe en indkøbsvogn med adskillige rammer dåseøl og sodavand og trække en paralleløfter med en palle med 30 kasser flaskeøl og læsse 28 kasser over på en trailer ved at løfte 2 kasser ad gangen. Forsikringstageren blev også observeret deltage i egentlig aktivitet ombord på en sejlbåd og ved stranden. Derudover forelå der speciallægeerklæringer, hvoraf det fremgik, at der ikke var overensstemmelse mellem de funktionsbegrænsninger, som forsikringstageren havde oplyst at have, og det normale funktionsniveau som han udviste på videooptagelserne. Der forelå endvidere en udtalelse fra Retslægerådet, der støttede disse synspunkter.

Observationerne i nærværende sag har en helt anden karakter, og det er derfor ikke med observationerne bevist, at klager skulle have en erhvervsevne, som anført af PFA.

I den forbindelse henvises der igen til Højesterets dom, optrykt i UfR 2017.2147 H, og Retslægerådets bemærkninger vedrørende smerter, der er citeret i klageskriftet, side 24.

I nærværende sag er et afgørende punkt netop, hvorvidt klageren har smerter eller får smerter, når hun udfører almindelige dagligdags handlinger over et vist tidsrum.

Som nævnt har Retslægerådet herom bemærket, at 'det er ikke usædvanligt for smertetilstande med variation, at senerne i løbet af en dag, eller fra dag til dag, eller for kortere/længere perioder ad gangen. En sådan variation kan optræde uden umiddelbar kendt årsag eller være relateret til fysisk, psykisk eller social belastning'.

Man kan altså ikke, ud fra at observere en person, umiddelbart konkludere noget om, hvilke smerter de har, eller hvilke smerter de får efter at have udført den aktivitet, de er observeret udføre, ligesom man ikke kan konkludere noget om, hvilke smerter de pågældende har de dage, hvor de ikke bliver observeret."

Selskabet har den 25/10 2022 bl.a. anført:

"1 SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER

1.1 Klagers generelle bemærkninger til svarskriftet

Klager lægger i sin replik indledningsvis vægt på, at PFA først efter, at klager havde indgivet en klage til PFA, iværksatte nærmere undersøgelser for derved at 'søge at understøtte den beslutning, selskabet allerede havde truffet'. Af den grund mener klager, at PFA's observationer ikke var neutrale,

idet observationerne, ifølge klager, 'blev iværksat med det formål at bekræfte en allerede truffet afgørelse'. Dette bestrides.

PFA traf den 8. marts 2021 afgørelse om at stoppe klagers udbetaling af forsikringsydelse, idet klagers generelle erhvervsevne efter PFA's vurdering ikke var nedsat i dækningsberettiget grad, jf. bilag 6. Det skal på ny fremhæves, at PFA i den forbindelse konsulterede selskabets lægekonsulent.

Som det fremgår af bilag 6 var det, på baggrund af de samlede helbredsmæssige oplysninger i sagen, PFA's vurdering, at klagers generelle erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen, og at klager ville kunne varetage et arbejde på mere end halv tid eventuelt med rette skånehensyn.

PFA fik senere i forbindelse med en revurdering af klagers generelle erhvervsevne, som følge af klagers klager, senest af 22. juli 2021, bilag 9, over PFA's fastholdelse af afgørelsen af 8. marts 2021, bilag 6, en velbegrundet og dokumenteret mistanke om, at klager havde afgivet urigtige oplysninger til PFA eller tilbageholdt væsentlige informationer af betydning for vurderingen af hendes erhvervsevnetab. Dette på baggrund af et bredt udvalg af oplysninger, som PFA kom i besiddelse af, der viste, at de oplysninger klager havde givet til PFA omkring omfanget og nedsættelsen af hendes erhvervsevne samt karakteren af hendes klager var uforenelige med hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau. PFA indledte på baggrund af dette, yderligere undersøgelser af klager, herunder observation, i december 2021.

Bortset herfra, vil PFA ikke kommentere dette yderligere, da sagen for ankenævnet handler om det erhvervsevnetab, som klager gør gældende at have.

1.2 Klagers bemærkninger til erhvervsevnenedsættelsen og PFA's observationer

Klager har gjort gældende, at observationerne udført af PFA hverken modsiger den lægelige dokumentation fra de læger, der har kendskab til klager – eller viser noget om hendes evne til at udføre

et egentligt erhvervsarbejde, herunder et arbejde, hvor der tages skånehensyn. Til støtte herfor henviser klager bl.a. til, at PFA's observatører 'typisk ikke har en lægefaglig baggrund', ligesom klager fremhæver, at PFA's lægekonsulent er speciallæge i arbejdsmedicin og samfundsmedicin, som ifølge klager er et speciale, der ligger langt fra de lidelser, som klager har.

For det første skal det bemærkes, at det hverken kræver nogen lægefaglig, teknisk eller motorisk specialviden eller uddannelse at kunne observere rent objektivt konstaterbare forhold. Det er således uden betydning, hvorvidt PFA's observatører har lægefaglig baggrund eller ej, idet observationsmaterialet, herunder videooptagelserne af klager, uanset dette er en objektiv skildring af, hvad

klager rent faktisk er i stand til.

Det må for det andet afvises, at det ene lægefaglige speciale er bedre end det andet i denne sammenhæng, da sagens kerne netop er - som klager selv anfører - hvorvidt klagers generelle erhvervsevne er - og var - nedsat med mindst halvdelen pr. 31. marts 2021. En samlet lægefaglig vurdering på baggrund af sagens materiale har samme bevismæssige værdi, hvad enten den er foretaget af en speciallæge i neurologi eller arbejds- og samfundsmedicin, som begge efter PFA's opfattelse er relevante lægefaglige specialeområder i forhold til sagens omdrejningspunkt: Vurdering af klagers helbredsmæssige erhvervsevne.

Klager har endvidere fremhævet, at PFA's observationer blev iværksat efter, at PFA stoppede klagers udbetalinger med virkning fra den 31. marts 2021, jf. bilag 6, og at dette skulle svække deres bevisværdi. Det er korrekt, at PFA iværksatte observation af klager i december 2021 efter indstillingen af hendes ydelser tilbage i marts 2021. PFA fik imidlertid forud for observationerne en begrundet mistanke om, at klager havde afgivet urigtige oplysninger til PFA. PFA's mistanke, var bl.a. baseret på, at klager havde 'udtrappet sig stærk smertestillende medicin, og lever i dag uden ', jf. bilag 19, dette til trods for, at klager ifølge statusattest af 27. april 2021, fortsat oplevede smerter med et smerteintensitetsniveau svarende til niveau 7 på VAS-skalaen (Visuel Analog Skala), bilag 20, som senere pr. 14. juli 2021 var blevet endnu værre og steget til niveau 8-9 på VAS-skalaen, jf. bilag 22. PFA minder om den ofte forekommende beskrivelse af VAS-skalaen, som bl.a. kan findes i Ugeskrift for Læger nr. 175/24 af 10. juni 2013, hvor niveau 0 svarer til ingen smerter, og niveau 10 er de værst tænkelige/uudholdelige smerter. Der var desuden en påfaldende sammenhæng mellem PFA's indstilling af klagers ydelser pr. 31. marts 2021 og forværringen i klagers tilstand, idet det bl.a. fremgår af jobcenterets notat af 12. juli 2021, bilag 21, at [klinik] ser en 'forværring som de ikke har set før ', og at det 'kommer bag på dem, at [klagerens] forværring er i så voldsom omfang'. Det fremgår ligeledes af statusattest af 15. juli 2021 fra Center for Funktionelle Lidelser, bilag 22, at der er sket et 'markant tilbagefald' i klagers tilstand.

I forbindelse med PFA's revurdering af klagers generelle erhvervsevne kom PFA som nævnt i besiddelse af et bredt udvalg af oplysninger. Disse oplysninger var efter PFA's opfattelse klart uforholdsmæssige

med de oplysninger om omfanget og karakteren af klagers gener og aktivitetsniveau, som klager havde afgivet til PFA, og som skulle udgøre grundlaget for PFA's beslutning om, hvorvidt PFA skulle fortsætte bevillingen af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse.

På den baggrund traf PFA afgørelse om at fastholde indstillingen af klagers udbetalinger af forsikringsydelse. Der er redegjort nærmere herfor i svarskriftets afsnit 2.5.2.1, hvortil der henvises.

For så vidt angår klagers bemærkning om, at PFA's beskrivelser af klagers indkøbs- og shoppingture

har karakter af 'overdrivelse', og at klager alene har været på indkøbsture tæt på sin bopæl i [by] skal det igen bemærkes, at klager alene på de 7 dage, hvor PFA observerede hende, var aktiv med indkøb i både [by], [by] og [by], og at hun gik ture med sin hund dagligt, herunder på isglatte stier. I den 7-dages observationsperiode blev klager desuden set køre mange ture i sin bil i forbindelse med sine indkøbs- og shoppingture, herunder til [by] og [by], hvor hun bl.a. foretog indkøb i [butik], [butik], [butik], [butik] og [butik], jf. observationsrapport af 6. december 2021, kl. 13:19-15:23, observationsrapport af 13. december 2021, kl. 13:05, kl. 13:40, og kl. 14:20, jf. bilag E.

PFA's observationer dokumenterer således, at klager er i stand til ubesværet at køre i egen bil, benytte offentlige transportmidler, foretage indkøb og at gå ture med sin hund uden problemer med at gå eller bevæge sine arme og hænder. Der henvises til bilag 13, sekvens 2021.12.06-140 og 2021.12.06-1407 og bilag 13, s. 20, 31 og 37, hvor klager bl.a. ses bruge sine arme og hænder ubesværet i forbindelse med indkøb i forskellige supermarkeder, og når hun skulle åbne og lukke døren og bagsmækken på hendes bil. Dette til trods for at klager henholdsvis den 27. april og 14. juli 2021 blandt andet havde oplyst til den behandlende overlæge og psykomotoriske terapeut på Region ... Center for Funktionelle Lidelser, at klagers gangfunktion var klunget med en 'sejlende' fornemmelse og en 'voldsom kraftnedsættelse' i højre side af kroppen, og at klagers højre arm var helt uden funktionsevne, ligesom at klager haltede grundet manglende kræfter i benet til at løfte

det, jf. bilag 20 og bilag 22. Det observerede stemmer heller ikke overens med klagers oplysning om, at hun 'taber flere ting i løbet af dagen derhjemme', fordi hun ikke kan holde på dem, jf. bilag 22.

Det skal endnu engang fremhæves, at klager er observeret i flere timer ad gangen og i flere på hinanden følgende dage, hvor hun ses at have et højt aktivitetsniveau og psykisk overskud, herunder i forbindelse med flere indkøbs- og shoppingture samt gåture med hunden.

På baggrund af ovenstående fastholdes det, at PFA's observationer dokumenterer, at klager har et højt funktions- og aktivitetsniveau, og at hun er i stand til at bevæge hele kroppen (nakke, skuldre, arme, ben m.m.) uden synlige indskrænkninger i sin fysiske formåen. Observationerne modbevise derfor, at klagers erhvervsevne skulle være nedsat med mindst halvdelen. PFA's observationer af klager viser netop, at klager har et betydeligt aktivitets- og funktionsniveau, og at klager vil være i stand til at varetage et erhvervsarbejde på mere end halv tid, herunder et arbejde, hvor der tages skånehensyn.

1.3 Ankenævnskendelser og praksis

Klager har med henvisning til ankenævnets og domstolenes praksis bl.a. anført, at man ikke ud fra observationer af en person, umiddelbart kan konkludere noget om, hvilke smerter de har, eller hvilke smerter de får efter at have udført den aktivitet, de er observeret udføre, ligesom man ikke kan konkludere noget om, hvilke smerter de pågældende har de dage, hvor de ikke bliver observeret.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at PFA ikke bestrider, at klager kan have gode og mindre gode dage med varierende smerter. Efter PFA's opfattelse har det dog formodningen imod sig, at klager netop har lutter gode dage i præcis i de 7 dage, hvor hun blev observeret af PFA. Dette understøttes i øvrigt af, at de 7 observationsdage var spredt over en periode på en hel måned, hvilket gør det endnu mere usandsynlighed, at PFA har observeret klager på lige netop de påståede gode dage.

PFA har ved observationer foretaget den 6. og 8. december 2021, i perioden fra den 13. til 14. december 2021, den 16. december 2021 og i perioden fra den 29. til 30. december 2021, i alt 7 observationsdage, konstateret, at klager på de pågældende dage havde et betydeligt aktivitets- og funktionsniveau med flere aktiviteter på én dag.

Det gøres derfor fortsat gældende, at der netop ikke er tale om et øjebliksbillede, hvor PFA kunne have fået et forkert indtryk af klager, fordi klagers gener varierede fra dag til dag, idet PFA netop har observeret klager over flere på hinanden følgende dage fordelt over en hel måned.

1.4 Klagers nye bilag til sagen - Bilag 46, 47, 48 og 49

Klager har med sin replik fremlagt fire nye bilag i sagen. De fremlagte bilag indeholder imidlertid ikke nogen nye oplysninger af lægefaglig karakter for så vidt angår klagers erhvervsevne.

Bilag 46-48 udgør henholdsvis et diplom fra ... (bilag 46) og to anbefalinger/udtalelser fra klagers tidligere arbejdsgivere, ... og ... (bilag 47 og 48). Klager har med henvisning til disse bilag anført, at

hun 'holdt af sit arbejde som ... og var dygtig til det'. Det har imidlertid ingen bevismæssig betydning i denne henseende, hvorvidt klager var glad for eller dygtig til sit arbejde, da dette ikke bringer sagen noget faktum for så vidt angår klagers erhvervsevne.

Bilag 49 er en oversigt med klagers egne bemærkninger til de enkelte observationsrapporter og videosekvenser i PFA's observationsmateriale. Klager har i denne oversigt bl.a. beskrevet, at hun bruger 30 min. på at holde pause på en bæk i forbindelse med sin tur til [by], da hun pludseligt fik det dårligt, at hun kun havde 2 kg vare med hjem fra turen til [butik], og at hun alene har brugt mellem ca. 20-50 minutter på sine shoppe/indkøbsture i henholdsvis [by], [by] og [by]. Det er imidlertid PFA's opfattelse, at klager med bilag 49 forsøger at bortforklare de mange aktiviteter, som hun er observeret at udføre i de dage, hvor PFA's observerede hende, og at disse bemærkninger derfor kan afvises som efterrationaliseringer.

Sammenfattende indeholder de af klager fremlagte bilag 46-49 ikke oplysninger, som giver PFA anledning til en ændret vurdering i sagen.

2 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

På baggrund af ovenstående fastholdes det, at klager fortsat ikke har løftet sin bevisbyrde for, at hun fra og med den 31. marts 2021 har et generelt erhvervsevnetab på mindst halvdelen.

Det gøres derfor gældende, at klager ikke opfylder betingelserne for udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og ret til præmiefritage, og at PFA som følge heraf har været berettiget til at indstille klagers udbetalinger af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse fra den 31. marts 2021, som sket."

Til dette har klagerens advokat den 22/11 2022 bl.a. anført:

"1. Vedrørende PFA's mistankegrundlag

Det er ubestridt, at PFA først iværksatte observation efter, at PFA den 8. marts 2021 traf afgørelse om at stoppe udbetaling af forsikringsydelse til klager. PFA har henvist til, at der efter afgørelsen og i forbindelse med klagesagen opstod en 'velbegrunnet og dokumenteret' mistanke til klageren. PFA har endvidere henvist til, at mistanken var baseret på et 'bredt udvalg af oplysninger'.

PFA har i duplikkens pkt. 1.2, afsnit 4 særligt henvist til, at klageren havde udtrappet sig af stærk smertestillende medicin, men at det samtidigt i statusattest af 27. april 2021, bilag 20, blev oplyst, at klager havde et smerteniveau svarende til niveau 7 på BAS skalaen, og at dette smerteniveau senere hen steg.

PFA mener desuden, at der er en påfaldende sammenhæng mellem indstilling af klagers ydelser per 31. marts 2021 og forværring i klagers tilstand.

Som tidligere nævnt udtrappede klager sig af den stærke smertestillende medicin, pga. bivirkninger, men tog - og tager fortsat, almindelig smertestillende håndkøbsmedicin.

Som nævnt i replikken øger stress og pres klagerens smerter, og der er derfor den logiske forklaring

på klagers forværring af smerter, at hun netop var udtrappet af stærk smertestillende medicin, som hun ikke kunne tåle, at hendes økonomiske situation var presset, og at hendes situation i forhold til jobafklaring i kommunalt regi ligeledes var uafklaret. Som ligeledes nævnt i replikken faldt der ro på disse forhold efter tilkendelsen af ressourceforløbsydelse i efteråret 2021.

PFA's henvisning til 'et bredt udvalg af oplysninger' som grundlag for deres beslutning er således ganske upræcist og består af, i det omfang dette brede udvalg af oplysninger består af de ovenfor nævnt oplysninger, oplysninger der kan tilbagevises.

PFA's brede udvalg af oplysninger inkluderer tillige internetrapporten, bilag 11, der indeholder et notat af 27. juli 2021, hvor klageren og hendes ægtefælle er 'tagget' i en Facebook-gruppe for hundeejere og et foto af 29. september 2021, hvor klageren er fotograferet siddende i hendes og ægtefællens båd. Ingen af disse to aktiviteter viser, at klager deltager i nogen form for fysisk eller mentalt/kognitivt krævende aktivitet, der kan sammenlignes med erhvervsmæssige aktiviteter.

Det af PFA anførte grundlag var således utilstrækkeligt i forhold til at iværksætte observation. Mest afgørende var det utilstrækkeligt i forhold til at vurdere klagers erhvervsevne.

2. Observationer

For så vidt angår bemærkningerne i duplikken om observationerne af klager mens hun kørte i bil og foretog indkøb, henvises der i det hele til det i klageskriftet og replikken anførte. Dog skal det præciseres, at ved observationen den 6. december 2021, kl. 14.24 er det anført, at klager var til møde i virksomheden ... Dette er ikke korrekt. Klager var til møde sammen med Jobcenter ... hos den private aktør ..., bistår i jobafklaringsforløb og har adresse ...

Det fastholdes, at observationerne, uanset om de umiddelbart fremstår som objektive observationer, kan læses og fortolkes subjektivt. Det er således en subjektiv vurdering, når det i duplikken er anført, at klager 'ses at have et højt aktivitetsniveau og psykisk overskud' når henset til, at det ligeledes i duplikken anføres, at observationerne viser klager tage på indkøb, gåtur med sin hund, og at hun kan gå og bevæge sine arme og hænder.

Udlægningen af dette som 'højt aktivitetsniveau og psykisk overskud' er netop en subjektiv udlægning. Man kunne lige så vel beskrive disse observationer som at klager foretager småindkøb og går en stille tur alene med sin hund, og ser ud til at være i et neutralt stemningsleje. Det overlades til Ankenævnet at gennemgå og vurdere de udførte observationer.

3. Vedrørende de nye bilag i sagen, bilag 46-49

Det er for så vidt korrekt, at bilagene 46-48 ikke i sig selv er bevismæssigt afgørende for klagesagen.

Dokumenterne er dog fremlagt med det formål at dokumentere, at klager, før hun blev syg, var en dygtig og kvalificeret medarbejder, og at der ikke er nogen grund til at tro, at klager ikke gerne ville kunne returnere til arbejdsmarkedet, hvis hendes helbred tillod det. Bilagene understøtter klagers troværdighed.

Hvad angår bilag 49 bestrides det, at der skulle være tale om efterrationaliseringer eller bortforklaringer. Der er tværtimod tale om klagers faktuelle oplysninger om, hvad hun foretog sig i de dage hun blev observeret, der fuldt ud understøttes af selve videooptagelserne fra observationen.

4. Konklusion

Det fastholdes, at klager er berettiget til udbetaling af tab af erhvervsydelser fra PFA og har ret til præmiefritagelse, idet klager er relevant udredt for sine helbreds-mæssige problemer, herunder særligt ved speciallægeerklæring af 30. december 2021 indhentet af PFA.

Klager er ligeledes relevant arbejdsprøvet.

De af PFA foretagne observationer viser ikke klageren udføre aktiviteter, der dokumenterer, at hun ville kunne varetage et erhvervsarbejde på mere end halv tid."

Af statusattest af 18/2 2019 fra psykiatriklinik fremgår bl.a.:

"...-årig kvinde Har livet igennem lidt af migræne, hovedpine og sart mave. Er sufficient udredt for apopleksi, har dissociativ bevægeforstyrrelse med nedsat kraft i højresidige ekstremiteter og tilsvarende kognitive deficits, særdeles træibar.

Har nu kontinuerligt kraftnedsættelse i højre side, graden af kraftnedsættelse ændres fra dag til dag, men er kontinuerligt til stede.

Har muligvis også somatoform smertetilstand, muskelsmerter VAS 5-6, øges til 9-10 ved anstrengelse samt kognitive problemer, træthed, udmattelse."

Af generel helbredsattest af 19/3 2019 fremgår bl.a.:

"[Klageren] blev i september 2018 indlagt på [hospital] med kraftnedsættelse i højre over og under ekstremitet. Der blev på mistanke om blodprop givet trombolyse, og efterfølgende opfølgende opfølgning på neurologisk afdeling i [by]. Man kunne ikke i [by] genfinde blodprop, og rejste der første gang mistanke om funktionel lidelse.

Efterfølgende udredt i privat neurologisk regi, hvor man efter MR-scanning af columna totalis, undersøgelse af cerebrospinalvæske og gentagne neurologiske undersøgelser ikke har kunnet finde tegn på blodprop, nervetryk, seleroser eller andre neurologiske sygdomme.

På baggrund af dette er [klageren] henvist til [klinik], der har stillet diagnosen dissociativ bevægeforstyrrelse, og tilbudt et terapeutisk forløb, som der desværre er ventetid på. Det forventes, at forløbet vil vare 6-12 måneder og vil bestå dels af terapi, dels med farmakologisk behandling. Det forventes, at der vil komme bedring, men der er ikke udsigt til helbredelse.

...

[Klageren] har en del smerter i højre arm og ben, specielt omkring højre albue aktuelt. Der er henvist til reumatolog, obs fibromyalgi, og [klageren] har aftale hos denne 3. april.

Aktuelt har [klageren] symptomer i form af træthed, muskelsmerter, kraftnedsættelser i højre arm og ben der forværres ind imellem. Koncentrationen er nedsat."

Af statusattest af 12/10 2020 fra psykiatriklinik fremgår bl.a.:

"Somatoform smertetilstand

Forsat smerter VAS 7. Har det lidt bedre om morgenen, men nattesøvnen er elendig med lang indsovningstid, mange opvågninger i løbet af natten. Rheumatolog har stillet diagnosen fibromyalgi.

...

Forhold af betydning for [klagerens] funktionsevne, herunder skånehensyn ved afklaringsforløb:

Der er ingen forventning om bedring af funktionsniveau set i forhold til forløbets længde og udbytte. Fokus er lige nu på bedring af livskvalitet i hverdagen. Her arbejdes på at [klageren] kan overskue en hel dag uden tab af fokus, forværring af gyngende fornemmelse og smerter, samt mindske udmattelse, efter blot almene hverdagsopgaver såsom indkøb og madlavning.

Forklaring på det aftagende funktionsniveau er, at [klageren] ud over en dissociativ kraftnedsættelse nu også har en funktionel smertetilstand. Dvs. en meget alvorlig funktionel tilstand med symptomer fra flere organsystemer.

Hvis der alligevel skal igangsættes praktikforløb, er følgende skånehensyn AFGØRENDE for at mindske forværring af [klageren] helbredsæssige tilstand:

ingen deadlines

ingen ydre krav

Ingen ansvar i opgaveløsning

Intet pres fra omgivelserne

Ingen direkte arbejde med kundekontakt

Simple og ikke krævende arbejdsopgaver"

Af lægeattest af 10/3 2021 fra egen læge fremgår bl.a.:

"2.3 Særlige hensyn

Kan gå 2-3 km i roligt temp på en god dag. Får hurtigt ondt i hele kroppen, inkl arme, kan ikke lave noget fysisk. Psykisk bliver presset ved det mindste også selvom det ikke er rationelt, svært ved at finde tilbage men bliver mere og mere presset. Hvis hun først er lidt presset, kan hun ikke genoptage det hun laver og skal slappe af. Kan ikke klare at kører med offentlige transportmidler, skal trænes op til dette. Nu meget svært at huske, kan ikke ny-indlære. Har øget generel træthed

Af jobcenters notat af 12/7 2021 fremgår bl.a.:

"[Klinik] frygter en forværring af [klagerens] helbred, da hun er i alarmberedskab og har en meget lav stress terskel. Der skal ikke så meget til for at forværre [klagerens] tilstand. Selv psykornotorisk terapeut, ... oplyser, at det er en forværring som de ikke har set før og hvilket også kommer bag på dem, at [klagerens] forværring er i så voldsom omfang."

Af statusattest af 15/7 2021 fra Center fra Funktionelle Lidelser fremgår bl.a.:

"Vedvarende somatoform smertetilstand:

Forsat smerter V AS 8-9. Har det lidt bedre om morgenen, men nattesøvnen er elendig med lang indsovningstid, mange opvågninger i løbet af natten. Rheumatolog har stillet diagnosen fibromyalgi. Der er forsøgt med medicinsk behandling: Imipramin, Lyrica og Gabapentin – [Klageren] tåler

ikke nogen af delene. Cymbalta er udelukket grundet forhøjet amylase uden kendt årsag og i øvrig har [klageren] særdeles sart mave.

Dissociativ tilstand:

Forværring af gangfunktion med fortsat uspecifik fornemmelse af at være kluntet og med sejlene fornemmelse, samt højresidet kraftnedsættelse som forværres uden forvarsel og ikke altid efter et logisk mønster. Senest oplevet kraftnedsættelse i højre side af kroppen grundet øget stressbelastning i forbindelse med afklaringssag ved kommunen.

Udvikling/forværring af [klagerens] tilstand:

Efter seneste jobsamtale med sagsbehandler, hvor der gøres opmærksomhed på mulighed for forlængelse af jobafklaringsforløb mhp. arbejdsprøvning/praktikforløb, forværres [klagerens] tilstand markant. Der ses voldsom kraftnedsættelse i højre side af kroppen, hvor [klagerens] højre arm er helt uden funktionsniveau og hun halter grundet manglende kræfter i benet til at løfte det. Derudover fortæller [klageren] at hun taber flere ting i løbet af dagen derhjemme, fordi hun ikke har kunnet holde på dem. Endvidere oplever [klageren] ikke at kunne føre en almindelig samtale med sin mand, grundet markant svækkede kognitive funktioner. Kan f.eks ikke fastholde fokus eller forstå og svare på selv simple spørgsmål."

Af mail af 18/11 2021 fra arbejdspsykologisk konsulent fremgår bl.a.:

"Med udgangspunkt særligt i statusattesten fra Center for Funktionelle Lidelser må vi meddele dig, at vi ikke finder det forsvarligt at igangsætte en virksomhedspraktik som grundlag for en vurdering af [klagerens] arbejdssevne. Overlægen vurderer, at det med sikkerhed forværrer hendes funktionsniveau væsentligt, hvorfor det "... frarådes på det kraftigste at man forsøger at afklare arbejdssevne ved iværksættelse af praktikforløb eller andre beskæftigelsesrettede aktiviteter". Overlægen vurderer ligeledes, og skriver klar og tydeligt, at der ingen arbejdssevne rester og at behandlingsmulighederne er udtømte. For os synes sagen åbenlyst formålsløs, og vi håber I kan træffe en afgørelse om hendes fremtidige forsøgelse på det foreliggende grundlag."

Af neurologisk speciallægeerklæring af 30/12 2021 fremgår bl.a.:

"Aktuelle:

I 2018, september får skadelidte på sit arbejde symptomer, der i første omgang gav mistanke til apopleksi. Havde det generelt lidt dårligt, da hun møder op på arbejde, men har en høj arbejdsmoral, hvorfor hun tager på arbejde alligevel. Får pludselig noget snurren af læberne, kollega hjælper hende hen at sidde og nævner, at det ser ud som om, at højre ben slæber. Skadelidte bemærker, at det snurrer i hele højre side og den føles tung. Har svært ved at huske begivenhederne omkring

hændelserne. Der kaldes 112 og skadelidte bliver indlagt. Bliver grundigt udredt med MR-angio og apopleksi afkræftes. Efterfølgende er der 3 flere hændelser, hvor skadelidte bliver ukontaktbar og ikke kan bevæge sig. Bliver disse gange også indlagt og der udredes grundigt. Bl.a. er der på et tidspunkt udredt for dissemineret sklerose, hvilket er blevet afkræftet. Pga. noget ukarakteristisk svimmelhed er skadelidte udredt med ørenæsehalslæge undersøgelser og otologisk årsag til svimmelheden er afkræftet. Er også udredt ved reumatolog, der ikke har fundet nogen gigtlidelser og skadelidte har fået diagnosen fibromyalgi. Blev senere henvist til [klinik] og aktuelle diagnoser går på funktionel lidelse. Skadelidte er stadig i gang med et forløb på [klinik] i ..., hvor der er sam-

taler og træning. Har fået nogen værktøjer, som skadelidte synes hun har god gavn af, hvorved hverdagen er blevet lidt bedre. Det har ikke været muligt at komme ud i noget arbejdsprøvning eller lignende.

Symptomerne er ifølge skadelidte uforandret og de består af følgende:

1. Smerter i højre arm og bens muskler. Det stikker og prikker. Har opgivet Analgetisk behandling, da det ikke har haft relevant effekt. Tålte heller ikke flere af de medikamenter der blev afprøvet. Har fornemmelse af svaghed sv.t. højre arm og ben.
2. Har fornemmelse af at have stram hjelm om hovedet. Af og til især når skadelidte skal koncentrere sig meget, føles det som om hjelmen strammer udtalt og giver en dundrende hovedpine.
3. Føler sig konstant træt, har nedsat koncentration og dårlig hukommelse. Det mærkes især i forbindelse med samtaler og ved selskabelig og sociale sammenkomster.
4. Kan have noget ukarakteristisk svimmelhed i perioder.

Generelt kan skadelidte gå 1-2 km dagligt. Nogen dage går det ok med at køre bil og andre gange afholder skadelidte sig fra det. Har en stille dag, udfører lettere rengøringsopgaver og laver som regel aftensmad. Kan købe ind et par gange om ugen, men kun i mindre omfang. Større indkøb udføres af ægtefællen, som også laver rengøring i form af gulvvask og andet. Går små ture med hunden. Inden Corona gik skadelidte 1 x om ugen til rolig yoga og svømmede 1 x om ugen. Synes hun har fået nogle gode værktøjer af [klinik], der især gør, at hun bedre kan sige fra i hverdagen, så symptomerne ikke bliver så udtalte. Det er skadelidtes indtryk, at symptomerne ikke er bedret siden symptomdebut efteråret 2018.

...

Konklusion:

Det drejer sig om en ...-årig kvinde, der i ... kom til Danmark fra [land]. ... Blev uddannet ... i 2012 og har arbejdet som dette indtil 2018. Fik pludseligt symptomer i form af almen utilpashed og højresidig kraftnedsættelse, hvorfor skadelidte blev udredt grundigt på mistanke om apopleksi eller anden neurologisk lidelse. Dette blev afkræftet. Der var i alt 4 episoder, hvor skadelidte pludselig ikke kunne bevæge sig, blev ukontaktbar og måtte indlægges akut til undersøgelse. Senere er der konstateret funktionel lidelse og skadelidte har også fået diagnosen fibromyalgi. Følges på [klinik] og der fået nogle værktøjer og nogen forståelse for symptomatologien. Følges der stadig. Pga. symptomerne har det ikke været muligt at genoptage arbejdsfunktionen. Symptomerne består hovedsagelig af højresidige smerter, fornemmelse af nedsat kraft af højre side, pressende fornemmelse over kraniet og tendens til hovedpine, nedsat koncentration og hukommelse og en del træthed. Desuden tendens til noget ukarakteristisk svimmelhed.

Alle symptomerne er grundigt udredt og der er ikke fundet nogen organisk forklaring. Der er god overensstemmelse mellem symptomatologien, skadelidtes klager og den objektive undersøgelse. Giver god mening, at skadelidte har funktionel lidelse og fortsætter sit forløb på [klinik] mhp. relevante værktøjer og evt. symptomlindring. Der er planlagt jobafprøvning 4. januar 2022, hvor skadelidte i en måneds tid skal i et forløb, der kan vurdere arbejdsegnethed.

Diagnose:

Fibromyalgi.

Funktionel lidelse."

Af afslutningsrapport af 24/3 2022 vedr. arbejdsprøvning fremgår bl.a.:

"[Klageren] har deltaget i et afklarende virksomhedsrettet forløb med henblik på at få afklaret sin arbejdsevne via en virksomhedspraktik. Virksomhedspraktikken som ... hos ... varede i 8 uger, men stoppede før tid da [klagerens] rygsmerter forværredes.

Praktikperiode: 10.01.2022 til og med den 04.03.2022, i alt 8 uger.

[Klageren] startede med at arbejde 1 time hver onsdag fra kl. 10.00-11.00. De resterende dage var hviledage. ... [Klageren] har kunne udføre arbejdsopgaverne i sit eget tempo, hun kunne holde pauser efter behov og der var mulighed for at veksle sine arbejdsstillinger mellem at gå, stå og sidde ned. På trods at [klageren] skånehensyn var yderst tilgodeset har det ikke været muligt at øge i timer eller arbejdsopgaver. [Klageren] afslutter praktikken med at møde 1 time om ugen med en effektiv arbejdstid på 25-30 minutter om ugen."

Af forsikringsbetingelserne gældende forud for den 1/7 2021 fremgår bl.a.:

"6. Særlige pensionsvilkår for PFA Erhvervsevne

...

6.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen

6.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad

6.1.1.1.1. Generelt om nedsættelse

Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde de ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter betegnet 'Helbredsmæssig erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent, og at den forsikredes indtjening (herefter også betegnet 'Økonomisk erhvervsevne') er nedsat med mindst 10 procent.

6.1.1.1.2. Den Helbredsmæssige erhvervsevne

Den Helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, når den forsikrede efter PFA Pensions skøn ikke længere er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Den Helbredsmæssige erhvervsevne vurderes i forhold til ethvert erhverv. Indtil den Helbredsmæssige erhvervsevne er stationær, kan PFA Pension dog vurdere den i forhold til det erhverv, som den forsikrede hidtil har arbejdet inden for.

6.1.1.1.3. Den Økonomiske erhvervsevne

Nedgangen i den Økonomiske erhvervsevne (Indtjeningsnedsættelsen) beregnes som forskellen mellem den forsikredes hidtidige dækningsgivende løn ekskl. obligatoriske pensionsbidrag og efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag, og den forsikredes resterende Økonomiske erhvervsevne. Ved den resterende Økonomiske erhvervsevne forstås den forsikredes faktiske indtjening på anmeldelsestidspunktet, Inklusive eventuelle sociale og andre offentlige Indtægtskompenserende ydelser og tilskud, samt udbetalinger fra andre forsikringer som følge af eksempelvis arbejdsskade eller nedsat erhvervsevne, men ekskl. eventuelle obligatoriske pensionsbidrag, og efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag."

Af forsikringsbetingelserne gældende efter den 1/7 2021 fremgår bl.a.:

"5. Særlige pensionsvilkår for PFA Erhvervsevne

...

5.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen

5.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad

Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering er nedsat til en tredjedel eller derunder, og den forsikrede ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Ved lignende uddannelse forstås uddannelser på lignende niveau og inden for samme overordnede uddannelsesmæssige område, som forsikredes.

Bedømmelsen af erhvervsevnen sker under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere og nuværende beskæftigelse. Der er således tale om en generel og ikke en individuel målestok, idet den forsikredes erhvervsevne vurderes i forhold til alle erhverv.

Den forsikrede har ikke ret til løbende erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring under ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre erhvervsevnen er nedsat til en tredjedel eller mindre af den fulde erhvervsevne, og den forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til en tredjedel eller mindre af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder."

Nævnets sekretariat har set de i sagen refererede videooptagelser af klageren. Observationsrapporter er forelagt for nævnet, der også har set sammendraget af videooptagelserne.

Nævnet udtaler:

Klageren – som er født i 1970'erne og uddannet inden for sundhedsbranchen – blev sygemeldt den 11/9 2018 efter et ildebefindende. Klageren har fået stillet diagnoserne funktionel lidelse og fibromyalgi. Klageren har gener i form af blandt andet smerter og nedsat kraft i højre side af kroppen, hovedpine, træthed samt nedsat hukommelse og koncentrationsevne. Klageren var i arbejdsprøvning fra den 10/1 2022 til den 4/3 2022, hvor klageren var i stand til at arbejde 1 time om ugen med en effektivitet på 25-30 minutter. Forløbet blev afsluttet før tid, da klagerens rygger blev forværret. Klageren blev tilkendt førtidspension den 1/7 2022.

Ankenævnet for Forsikring

51.

98360

Selskabet har ydet midlertidig dækning fra den 1/2 2019 til den 1/4 2021, hvor selskabet overgik til en vurdering af klagerens generelle erhvervsevne, som selskabet vurderede, ikke var nedsat med mindst halvdelen. Selskabet har anført, at sagens lægelige akter bærer præg af klagerens egne subjektive oplysninger, at oplysningerne ikke stemmer overens med observationsmaterialet, og at der ikke ses at foreligge dokumentation for, at klageren ikke skulle kunne varetage et arbejde på halv tid under iagttagelse af relevante skånehensyn. Selskabet har oplyst, at ordningen pr. 1/7 2021 er videreført med nye vilkår, hvor klagerens erhvervsevne skal være nedsat med mindst 2/3 for at være dækningsberettiget. Selskabet har anført, at den kraftige forværring af klagerens gener – efter at selskabet stadsede udbetalingerne den 1/4 2021 – fremstår påfaldende.

Selskabet har foretaget observationer af klageren i 7 dage – den 6/12 2021, den 8/12 2021, fra 13/12 2021 til 14/12 2021, den 16/12 2021 og fra 29/12 2021 til 30/12 2021. Selskabet har anført, at klageren i observationsmaterialet ses at udføre sædvanlige dagligdagsaktiviteter. Hun går tur med en hund, hvor hun bevæger sig i normalt tempo – blandt andet på et underlag, der fremstår glat – og hun er i stand til at løbe kortvarigt og bukke sig ned. Klageren foretager indkøb af dagligvarer – ofte i flere butikker efter hinanden – hvor hun løfter armene over skulderhøjde, bukker sig ned efter varer i en indkøbskurv samt bærer to fyldte poser med varer i venstre arm/skulder, mens hun holder en genstand i højre hånd og har en taske over venstre skulder. Klageren er observeret på en shoppingtur, hvor hun kørte med tog i 30 minutter, besøgte butikker, gik på trapper og tog hjem igen. Selskabet har anført, at klageren ses at bevæge sig normalt og på intet tidspunkt fremstår fysisk begrænset, bortset fra den 30/12 2021, hvor klageren ses halte på højre ben, da hun stiger ud af bilen foran den speciallæge, der skal udarbejde en speciallægeerklæring.

Klageren har anført, at hendes erhvervsevne fortsat er nedsat med halvdelen efter den 1/4 2021. Klageren har anført, at hun lider af en række lidelser, som er lægeligt bekræftet, og som har en væsentlig indvirkning på hendes erhvervsevne. Klageren har anført, at arbejdsprøvnin-gen er retvisende, og at hun alene kunne arbejde 1 time om ugen. Klageren har anført, at sel-

skabets observationer alene viser hende udføre almindelige gøremål, at hun ikke udfører fysisk anstrengende handlinger, og at hendes bevægelser ikke er uforenelige med hendes gener.

Af generel helbredsattest af 19/3 2019 fremgår det, at klageren "har en del smerter i højre arm og ben, specielt omkring højre albue aktuelt. ... Aktuelt har [klageren] symptomer i form af træthed, muskelsmerter, kraftnedsættelser i højre arm og ben der forværres ind imellem. Koncentrationen er nedsat".

Af statusattest af 12/10 2020 psykiatriklinik fremgår: "Forsat smerter VAS 7. Har det lidt bedre om morgenen, men nattesøvnen er elendig med lang indsovningstid, mange opvågninger i løbet af natten. Rheumatolog har stillet diagnosen fibromyalgi. ... Hvis der alligevel skal igangsættes praktikforløb, er følgende skånehensyn AFGØRENDE for at mindske forværring af [klageren] helbredsæssige tilstand: ingen deadlines, ingen ydre krav, ingen ansvar i opgaveløsning, intet pres fra omgivelserne, ingen direkte arbejde med kundekontakt, simple og ikke krævende arbejdsopgaver".

Af lægeattest af 10/3 2021 fra egen læge fremgår det, at klageren "Kan gå 2-3 km i roligt temp på en god dag. Får hurtigt ondt i hele kroppen, inkl arme, kan ikke lave noget fysisk. Psykisk bliver presset ved det mindste også selvom det ikke er rationelt, svært ved at finde tilbage men bliver mere og mere presset. Hvis hun først er lidt presset, kan hun ikke genoptage det hun laver og skal slappe af. Kan ikke klare at kører med offentlige transportmidler, skal trænes op til dette. Nu meget svært at huske, kan ikke ny-indlære. Har øget generel træthed".

Af jobcenters notat af 12/7 2021 fremgår det, at "[Klinik] frygter en forværring af [klagerens] helbred, da hun er i alarmberedskab og har en meget lav stressterskel. Der skal ikke så meget til for at forværre [klagerens] tilstand. Selv psykorienteret terapeut, ... oplyser, at det er en forværring som de ikke har set før og hvilket også kommer bag på dem, at [klagerens] forværring er i så voldsomt omfang".

Af statusattest af 15/7 2021 fra Center fra Funktionelle Lidelser fremgår det, at klageren har "Fortsat smerter VAS 8-9. ... Forværring af gangfunktion med fortsat uspecifik fornemmelse af at være kluntet og med sejlene fornemmelse, samt højresidet kraftnedsættelse som forværres uden forvarsel og ikke altid efter et logisk mønster. Senest oplevet kraftnedsættelse i højre side af kroppen grundet øget stressbelastning i forbindelse med afklaringssag ved kommunen. ... Der ses voldsom kraftnedsættelse i højre side af kroppen, hvor [klagerens] højre arm er helt uden funktionsniveau og hun halter grundet manglende kræfter i benet til at løfte det. Derudover fortæller [klageren] at hun taber flere ting i løbet af dagen derhjemme, fordi hun ikke har kunnet holde på dem".

Af mail af 18/11 2021 fra arbejdspsykologisk konsulent fremgår det, at "vi ikke finder det for svarligt at igangsætte en virksomhedspraktik som grundlag for en vurdering af [klagerens] arbejdsevne. Overlægen vurderer, at det med sikkerhed forværrer hendes funktionsniveau væsentligt, hvorfor det ... frarådes på det kraftigste at man forsøger at afklare arbejdsevne ved iværksættelse af praktikforløb eller andre beskæftigelsesrettede aktiviteter. Overlægen vurderer ligeledes, og skriver klar og tydeligt, at der ingen arbejdsevne rester og at behandlingsmulighederne er udtømte. For os synes sagen åbenlyst formålsløs, og vi håber I kan træffe en afgørelse om hendes fremtidige forsørgelse på det foreliggende grundlag".

Af neurologisk speciallægeerklæring af 30/12 2021 fremgår det, at "Generelt kan skadelidte gå 1-2 km dagligt. Nogen dage går det ok med at køre bil og andre gange afholder skadelidte sig fra det. Har en stille dag, udfører lettere rengøringsopgaver og laver som regel aftensmad. Kan købe ind et par gange om ugen, men kun i mindre omfang. Større indkøb udføres af ægtefællen, som også laver rengøring i form af gulvvask og andet. Går små ture med hunden. ... Det er skadelidtes indtryk, at symptomerne ikke er bedret siden symptomdebut efteråret 2018. ... **Konklusion:** ... Fik pludseligt symptomer i form af almen utilpashed og højresidig kraftnedsættelse, hvorfor skadelidte blev udredt grundigt på mistanke om apopleksi eller anden neurologisk lidelse. Dette blev afkræftet. Der var i alt 4 episoder, hvor skadelidte pludselig ikke kunne bevæge sig, blev ukontaktbar og måtte indlægges akut til undersøgelse. Senere er der konstateret

ret funktionel lidelse og skadelidte har også fået diagnosen fibromyalgi. ... Pga. symptomerne har det ikke været muligt at genoptage arbejdsfunktionen. Symptomerne består hovedsagelig af højresidige smerter, fornemmelse af nedsat kraft af højre side, pressende fornemmelse over kraniet og tendens til hovedpine, nedsat koncentration og hukommelse og en del træthed. Desuden tendens til noget ukarakteristisk svimmelhed. Alle symptomerne er grundigt ud redt og der er ikke fundet nogen organisk forklaring. Der er god overensstemmelse mellem symptomatologien, skadelidtes klager og den objektive undersøgelse. Giver god mening, at skadelidte har funktionel lidelse og fortsætter sit forløb på [klinik] mhp. relevante værktøjer og evt. symptomlindring".

Af afslutningsrapport af 24/3 2022 vedr. arbejdsprøvning fremgår det, at klageren "startede med at arbejde 1 time hver onsdag fra kl. 10.00-11.00. De resterende dage var hviledage. ... [Klageren] har kunne udføre arbejdsopgaverne i sit eget tempo, hun kunne holde pauser efter behov og der var mulighed for at veksle sine arbejdsstillinger mellem at gå, stå og sidde ned. På trods at [klageren] skånehensyn var yderst tilgodeset har det ikke været muligt at øge i timer eller arbejdsopgaver. [Klageren] afslutter praktikken med at møde 1 time om ugen med en effektiv arbejdstid på 25-30 minutter om ugen".

Observationer af klageren

Klageren har anført, at der ikke forelå en velbegrundet mistanke på tidspunktet for selskabets iværksættelse af observationer.

Nævnet finder, at observationsmaterialet kan indgå i nævnets behandling og afgørelse af sagen, idet nævnet finder, at observationerne ikke er foretaget på sådanne steder eller måder, eller at rapporter i øvrigt indeholder sådanne oplysninger, at det vil være betænkeligt for nævnet at lade disse rapporter indgå i sin helhed som bevismateriale i nævnets behandling af denne sag.

Nævnet bemærker, at nævnet ikke herved har taget stilling til, om de foretagne observationer i enhver henseende måtte overholde den lovgivning eller de kodeks, som regulerer de foretagne observationer, idet dette vil være et offentligretligt anliggende mellem dem, der har foretaget observationerne – herunder selskabet, som har ladet observationerne udføre – og de myndigheder, som har ansvaret for at håndhæve disse offentligretlige regler.

Ophør af ydelser og præmiefritagelse

Af punkt 6.1.1.1. i forsikringsbetingelserne gældende forud for den 1/7 2021 fremgår det, at "erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter betegnet 'Helbredsmæssig erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent, og at den forsikredes indtjening (herefter også betegnet 'Økonomisk erhvervsevne') er nedsat med mindst 10 procent. ... Den Helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, når den forsikrede efter PFA Pensions skøn ikke længere er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse. Den Helbredsmæssige erhvervsevne vurderes i forhold til ethvert erhverv".

Af punkt 5.1.1.1. i forsikringsbetingelserne gældende efter den 1/7 2021 fremgår det, at "erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering er nedsat til en tredjedel eller derunder, og den forsikrede ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Ved lignende uddannelse forstås uddannelser på lignende niveau og inden for samme overordnede uddannelsesmæssige område, som forsikredes".

Efter almindelige forsikringsretlige principper er det den, der rejser et krav, der skal bevise rigtigheden heraf.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad efter den 1/4 2021, og at hun med de rette skånehensyn ikke vil være i stand til at arbejde mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3 efter den 1/7 2021 sammenlignet med, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem på den ene side klagerens egne oplysninger om, hvad hun kan magte, og på den anden side det fremlagte observationsmateriale. Nævnet finder, at klageren har bragt sig i en bevismæssig vanskelig situation. Nævnet bemærker, at klageren ikke fremstår smertepåvirket eller fysisk begrænset, at hun bevæger sig i ganske højt tempo, at hun kan foretage indkøb i flere butikker, at hun ses at bukke sig, løbe kortvarigt, anvende arme over skulderhøjde, bære poser med varer, køre bil og anvende offentlig transport.

Nævnet har også lagt vægt på, at klageren alene fremstår fysisk begrænset den 30/12 2021, hvor hun halter let på højre ben i forbindelse med, at hun går ind til den speciallæge, der skal udarbejde en speciallægeerklæring, og at speciallægen i sin erklæring har anført, at klageren har "intermitterende lidt halten på højre side". Nævnet bemærker, at klageren ikke ses at halte, da hun forlader speciallægen.

Nævnet har videre lagt vægt på, at klagerens aktivitetsniveau i observationsmaterialet ikke synes at stemme overens med, at klageren i sin arbejdsprøvning fra januar 2022 til marts 2022 alene kunne arbejde 1 time om ugen med en effektiv arbejdstid på 25-30 minutter. Observationsmaterialet stemmer heller ikke overens med klagerens oplysninger om funktionsnedsættelsen herunder for eksempel statusattest af 15/7 2021, hvor klageren oplyste, at hun havde smerter svarende til VAS 8-9, at hun havde forværret gangfunktion og kraftnedsættelse i højre side af kroppen, som medførte halten, og at højre arm er "helt uden funktionsniveau".

Ankenævnet for Forsikring

57.

98360

Nævnet har tillige lagt vægt på, at den fysiske formåen, som klageren præsterer i det fremlagte observationsmateriale, og de skånehensyn, som blandt andet er beskrevet i statusattest af 12/10 2020, ikke tilsiger, at hun ikke skulle kunne arbejde mere end halv tid på det brede arbejdsmarked.

Nævnet bemærker, at klageren har været i et omfattende udredningsforløb, og at det ikke har været objektive fund, som kan forklare klagerens omfattende gener.

Advokatomkostninger

Klageren ønsker, at selskabet skal dække advokatomkostninger. Efter sagens udfald og omstændigheder i øvrigt finder nævnet, at der ikke er grundlag for at pålægge selskabet at dække klagerens advokatomkostninger.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen

formand